

ὕλην καὶ τὸ εἶδος, ἀλλ' εἶναι δεκτὸν εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, νὰ τὰ χρίουν μὲ μόνον τὸ μῦρον, ὡς λέγει ὁ Ζωναρᾶς, (τὸ ὀρθότερον ὅμως καὶ ἀσφαλέστερον εἶναι νὰ βαπτίζωνται, ὡς ἂν ὁποῦ ὄλων τῶν αἰρετικῶν τὸ βάπτισμα εἶναι μόλυσμα, καὶ ὄχι βάπτισμα, καὶ ἀνάγνωθι τὰς ἐρμηνείας τοῦ μς'. μζ'. καὶ ζή. Ἀποστολικοῦ). Ἐὰν ὅμως τὸ βάπτισμα ἐκεῖνο δὲν ἦναι δεκτὸν, νὰ τὰ ἀναβαπτίζου. Εἰ δὲ καὶ ἀκόμη δὲν τὰ ἐβάπτισαν, νὰ μὴ τὰ βαπτίζου πλέον εἰς τὸ αἰρετικὸν βάπτισμα, οὔτε νὰ τὰ συνάπτωσιν εἰς γάμον μὲ αἰρετικόν, δηλαδὴ, ἢ μὲ Ἰουδαῖον ἢ μὲ Ἑλληνα, ἄπιστον δηλ. καὶ εἰδωλολάτρην. Εἰ δὲ ἴσως καὶ ὁ αἰρετικὸς ὑπόσχεται νὰ γένη ὀρθόδοξος Χριστιανός, ἄς γίνεται πρῶτον κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ τότε ὁ γάμος ἄς τελειοῦται. Ὅστις δὲ παραβῆ ταῦτα, νὰ εἶναι ὑποκείμενος εἰς τὰ τῶν Κανόνων ἐπιτίμια, τῶν ἀνωτέρω δηλαδὴ Ἀποστολικῶν.

Συμφωνία.

«Παρομοίως καὶ ὁ λόγος τῆς ἐν Λαοδικ. προστάζει νὰ μὴ δίδουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰ τέκνα τῶν εἰς τοὺς αἰρετικούς, ἀλλὰ μάλλον νὰ λαμβάνουσιν ἀπὸ αὐτοῦ ἀν' ὑπόσχωμαι νὰ γένουν Χριστιανοί. Ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος τῆς αὐτῆς ἐν Λαοδικ. ἐμποδίζει νὰ μὴ συνάπτωσιν εἰς γάμον τὰ παιδιά των οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μὲ αἰρετικούς. Αὐτὸ τοῦτο διορίζεται καὶ ὁ κθ'. τῆς ἐν Καρθ., ὁ δὲ οβ'. τῆς ς'. καὶ ἀκυρον ποιεῖ τὸν γάμον ἐκεῖνον ὁποῦ κάμη, ὄχι μόνον κληρικὸς, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς ὀρθόδοξος Χριστιανός, ἢ Χριστιανὴ μὲ αἰρετικούς. Ἐκεῖνοι δὲ ὁποῦ ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εὐρέθησαν αἰρετικοί, ἐβάπτισθη δὲ τὸ ἐν μέρος ἀπὸ αὐτοῦ ὕστερον, καὶ θέλουσι νὰ μὴ χωρισθοῦν, ἄς μὴ χωρίζωνται, κατὰ τὸν αὐτὸν, καὶ κατὰ τὸν Παῦλον. Ὅστις Παῦλος καὶ ἐμποδίζει τὴν μετὰ ἀπίστων συζυγίαν λέγων «μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις,» [ἀ. Κορινθ. ς'. 14]. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν κς'. Ἀποστολικόν. (1)

ΚΑΝΩΝ ΙΕ'.

Διάκονον μὴ χειροτονεῖσθαι γυναῖκα πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα, καὶ ταύτην μετ' ἀκριβοῦς δοκιμασίας. Εἰ δέ γε, δεξαμένη τὴν χειροθεσίαν, καὶ χρόνον τινὰ παραμείνασα τῇ λειτουργίᾳ, ἑαυτὴν ἐπιδῶ γάμῳ, ὑβρίσασα τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν, ἢ τοιαύτη ἀναθεματιζέσθω μετὰ τοῦ αὐτῆ συναφθέντος.

Τῆς δ. ιθ'.
τῆς ς'. ιδ'. μ'.
Βασ. μδ'.

Ἑρμηνεία.

Διὰ τὸ εὐκολοπάτητον καὶ εὐκαλοκρήμιστον τῶν γυναικῶν, προστάζει ὁ παρῶν Κανὼν, νὰ μὴ χειροτονηται Διακόνισσα ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν. Καὶ τεσσαράκοντα δὲ χρόνων οὕσα πάλιν, νὰ μὴ χειροτονηται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μὲ ἀκριβῆ δοκιμὴν τοῦ βίου καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἀνίσως δὲ τοιούτοτρόπως χειροτονηθεῖσα, καὶ διακονήσασα μερικὸν καιρὸν, ὕστερον καταφρονήσῃ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπανδρευθῆ, ἢ τοιαύτη νὰ ἀναθεματιζέται μαζὺ μὲ ἐκεῖνον ὁποῦ τὴν ἐπῆρε διὰ γυναῖκα. Ὁ δὲ Ἀρμενόπουλος λέγει (βιβλ. ς'. τίτλ. γ') ὅτι ἐκεῖνων ὁποῦ πορνεύουν Διακονίσσας, καὶ Καλογραίας, νὰ κόπτονται αἱ μύται μετὰ τῶν πορνευθεισῶν. Ὅρα καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ιθ'. κανόνος τῆς δ' καὶ τὴν γ' εἰς τοῦτον ὑποσημειώσιν.

ΚΑΝΩΝ ΙΖ'.

Παρθένον ἀναθεῖσαν ἑαυτὴν τῷ Δεσπότη Θεῷ, ὡσαύτως δὲ καὶ Μονάζοντας, μὴ ἐξεῖναι γάμῳ προσομιλεῖν. Εἰ δέ γε εὐρεθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι. Ὀρίσαμεν δὲ ἔχειν τὴν ἀσθεντίαν τῆς ἐπ' αὐτοῖς φιλανθρωπίας τὸν κατὰ τόπον Ἐπίσκοπον.

Τῆς δ. ς'. τῆς ς'. μδ'. τῆς ἐν Καρθ. ιθ'. Βασ. ς'. ιθ'. ιθ'. κ'. ξ'.

(1) Λέγει δὲ καὶ ὁ Φώτιος τίτλ. ιβ'. καὶ ιγ'. ὅτι, ἐπειδὴ τὸ κγ'. βιβλ. τοῦ β'. τίτλ. διατάξ. ἀ. θεσπίζει, ὅτι ὁ γάμος εἶναι, ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφεια καὶ συγκλήρωσις πάσης τῆς ζωῆς, καὶ θείου καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου κοινωνία, πρέπει κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦτον οἱ συναπτόμενοι νὰ ἦναι ὁμοίωθησκαί. Τὸ δὲ ἀ. βιβλ. τοῦ κώδικ. τίτλ. ε. διατάξ. ιβ'. λέγει, ὅτι ἂν ἀμφισβητοῦσιν οἱ γονεῖς (ὅσοι δηλαδὴ ὁμόθησκαί ὄντες, ὠρθόδοξον ἔν μέρος ἐξ αὐτῶν, ἢ κατὰ τινὰ ἄλλον τρόπον ἐφθασαν ἐν ἀνομοιοθησκαίᾳ νὰ συναφθοῦν), πρέπει νὰ ὑπερνικᾷ ἐκεῖνο ὁποῦ θέλει νὰ κάμη τὰ τέκνα του ὀρθόδοξα. Καὶ πάλιν διατάξ. ιθ'. τοῦ αὐτοῦ τίτλ. ἐὰν τὸ ἓνα μέρος τῶν συγκατοικούντων ἦναι ὀρθόδοξον, τὸ δὲ ἄλλο αἰρετικόν, πρέπει τὰ παιδιά αὐτῶν νὰ γίνωνται ὀρθόδοξα. Γέγραπται δὲ καὶ ἐν βιβλ. ἀ. τῶν Βασιλικῶν τίτλ. ἀ. κεφ. λ. κένινας Ἰουδαῖος ἄς μὴ λαμβάνῃ χριστιανὴν γυναῖκα,

μήτε Ἰουδαίαν χριστιανός. Διότι ὁποῖος τοιοῦτόν τι πράξῃ, θέλει λάβει τῶν μοιχῶν τὴν τιμωρίαν. Τὸ δὲ ὀρθόδοξον πρόσωπον ὁποῦ ἐπῆρεν ἑτερόδοξον καὶ αἰρετικόν, δὲν συγχωρεῖται νὰ κοινωνήσῃ τὰ θεῖα μυστήρια, ἀνίσως πρότερον καὶ δὲν χωρισθῆ καὶ κανονισθῆ, κατὰ τὴν λγ'. ἀπόκρισιν Βαλαμῶνος. Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης (ἀποκρίσ. μζ'), προσθεὶς ὅτι, μόνον εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του νὰ μεταλαμβάνῃ, γινομένου Εὐχελαίου ὑπὲρ αὐτοῦ (ἐὰν μετανοῇ δηλαδὴ), ἀλλ' οὔτε μερίδα νὰ παίρῃ τοῦ τοιοῦτου προσώπου ὁ ἱερεὺς, οὔτε τὰς προσφορὰς του καὶ λειτουργίας νὰ δέχεται, εἰ μὴ μόνον καρὶ καὶ θυμίαμα, καὶ κάποτε (ὄχι πάντοτε δηλαδὴ) νὰ δίδῃ εἰς αὐτὸ ἄγιασμα καὶ ἀντίδωρον, καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ πείσῃ εἰς ἀπόγνωσιν, καὶ ἐλεημοσύνας νὰ τὸ προστάξῃ νὰ κάμη.

Ε. Μ. Α. Α. ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ἑρμηνεῖα.

Τὸ παλαιόν, μερικαῖς γυναῖκες μὲ λαϊκὸν σχῆμα ἀφιέρωναν τὸν ἑαυτῶν εἰς τὸν Θεόν, ὡς δηλοῦται τοῦτο ἀπὸ τὸν με. τῆς ς'. καὶ ὁμολογοῦν νὰ παρθενεύουν κύριαι οὔσαι τῶν λογισμῶν, καὶ ἀφ' οὗ ἐπιπλεῖον ἐδοκιμάζοντο ἂν μένουν εἰς τὴν ὁμολογίαν τῶν, ἐσυναριθμοῦντο μὲ τὰς ἄλλας παρθένας. (Παρθένος γὰρ ἡ τοιαύτη ὀνομάζεται, κατὰ τὸν ἱ. Βασιλείου), ἀλλὰ καὶ τὸ μέλαν σχῆμα ἐνεδύοντο, κατὰ τὸν με. τῆς ς'. Ὅθεν καὶ ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι αἱ παρθένοι αὗται, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ Μοναχοὶ, ὅπου, ἢ κατὰ τὸ σιωπώμενον, στέργουν τὴν ἀγαμίαν, ἢ καὶ ἐρωτώμενοι ὁμολογοῦν νὰ παρθενεύουν. κατὰ τὸν ἱ. Βασιλείου, οὔτοι, λέγω, δὲν εἶναι συγκεχωρημένον νὰ ὑπανδρευθοῦν καὶ νὰ παραβοῦν τὰς ὁμολογίας καὶ συνθήκας ὅπου ἔδωκαν πρὸς τὸν Θεόν. Διότι, ἂν τὰς συμφωνίας, ὅπου κάμνουν πρὸς ἀλλήλους οἱ ἄνθρωποι βεβαίως τὸ τοῦ Θεοῦ ὄνομα εἰς τὸ μέσον παραλαμβάνομενον, καθὼς λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, πόσον μέγας κίνδυνος εἶναι νὰ εὔρεθοῦν αὐτοὶ παραβάται τῶν συμφωνιῶν ἐκείνων, ὅπου πρὸς τὸν Θεόν ἀμέσως ἐποίησαν; καὶ ἂν κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον (διατάξ. ἀσκητ. κ.α.) ὁ Μοναχὸς, ὡς καρποφορήσας καὶ ἀφιέρσας τὸ σῶμά του εἰς τὸν Θεόν, δὲν ἐξουσιάζει πλέον αὐτὸ ὡς Θεῖον ἀφιέρωμα, οὔτε εἶναι δίκαιον νὰ τὸ ἔχη εἰς χρῆσιν καὶ δούλευσιν τῶν συγγενῶν του, πόσω μᾶλλον δὲν δύναται νὰ τὸ ἔχη εἰς χρῆσιν σαρκικῆς μίξεως; (1) εἰ δὲ καὶ εὔρεθοῦν τινες νὰ κάμουν τοῦτο, νὰ ἀφορίζωνται ὡς ἔχη δὲ τὴν ἐξουσίαν ὁ κατὰ τὸν ἱ. Βασίλειον Ἐπίσκοπος νὰ φιλανθρωπευθῇ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἢ νὰ ἐλαφρύνῃ τὸ ἐπιτίμιον αὐτῶν, ἢ καὶ νὰ συντέμῃ τὸν χρόνον αὐτοῦ. Ὅχι ὅμως μένοντος ἀδικασπᾶστος τοῦ συνοικεσίου, ἀλλὰ μετὰ τὸ χωρισθῆναι ἀπ' ἀλλήλους τοὺς συναφθέντας. Πορνεία γὰρ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μοιχευία ἐστίν, οὐ γάμος τὸ γενόμενον, κατὰ τὸν μέγαν Βασίλ. ἐν τῷ ς'. αὐτοῦ κανόνι, καὶ ἱ. βρα καὶ τὸν ζ'. τῆς παρούσης.

ΚΑΝΩΝ ΙΖ'.

Τὰς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἀγροικικὰς παραιοκίας, ἢ ἐγχωρίους, μένειν ἀπαρασαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις, καὶ μαλιστα ἢ τριακονταετῆ χρόνον ταύτας

Ἀποστ. οδ'.
τῆς α. ς'. τῆς
δ'. θ'. κα' τῆς
ἐν Ἀντιοχ. ιδ'.

(1) Ὅθεν ὁ αὐτὸς Θεολόγος εἰς τὰ ἔπη του λέγει· Ὅσον ἡ παρθενία εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ τὸν γάμον, τόσον καὶ ὁ ἀγνὸς γάμος εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου ζητεῖ νὰ ἔχη καὶ παρθενίαν καὶ γάμον· ὅθεν ἢ πρέπει νὰ παρθενεύῃ τινὰς κατὰ ἀλήθειαν, ἢ νὰ ὑπανδρευέται, καὶ ὅχι ἐν ταύτῃ νὰ θέλῃ νὰ σμίγῃ παρθενίαν μὲ γάμον, μέλι μὲ χολήν, κρασί μὲ βόρβορον, καὶ τὰ Ἰεροσόλυμα μὲ τὴν Σαμάρειαν·

- «Ὅσον· παρθενίη προφερεστέρα ἐστὶ γάμοιο,
- »Τοῦνεκεν ἢ καθαρὴν ἀσπάζεο πάμπαν, ἄριστε,
- »Ἡὲ γάμον στέργειν τὸν ὁμοίον ὡς ἐνέπουσι.
- »Φιλόγειν ἀζωγέος τε βίου, ζυγίου τε πρόσωπον,
- »Καὶ Σολύμοις Σαμάρειαν ἀλυτροτάτην ἰεροῖσιν.
- »Τόσον παρθενίης ἀγνὸς γάμος ἀμφίβιο.
- »Παρθενίην, εἰ σοὶ γε μένος καὶ θυμὸς ἔσθωρεν.
- »Δεύτερον ἐκ πρότοις καλὸν πλόν, ἀμφοτέρων δὲ
- »Μιγνόντας μέλι χολήν, καὶ βόρβορον οἶνιρ.»

Λέγει δὲ καὶ ὁ Θεὸς Ἐπιφάνιος αἰρῖσ. ξα'. κρείττον τοίνυν ἔχειν ἀμαρτίαν μίαν, καὶ μὴ περισσοτέρας. Κρεῖσσον πεσόντα ἀπὸ δρόμου, φανερῶς ἑαυτῷ λαβεῖν γυναῖκα κατὰ νόμον, ἢ ἀπὸ παρθενίας πολλῶν χρόνῳ μετανοήσαντα, εἰσαχθῆναι πάλιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ δὲ Χρυσόστομος λέγει ἐν τῇ πρὸς Θεόδωρον ἐπιστολῇ, ὅτι τόσον χαλεπώτερον ἀμάρτημα κάμνει ὁ Μοναχὸς ὅπου ὑπανδρευθῇ ἀπὸ τὴν μοιχευίαν, ὅσον εἶναι ἀνώτερος ὁ Θεὸς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν μὲν τοῖς κατὰ πλάτ. ὅροις ιδ'. λέγει, ὅτι εἰς τὸν Μοναχὸν ἐκεῖνον, ὅπου ἀθετήσῃ τὴν πρὸς Θεὸν ὁμολογίαν, νὰ μὴ ἀνοίγῃ τινὰς ἀδελφὸς τὴν θύραν τοῦ οἴκου του διὰ νὰ τὸν δεχθῇ, μήτε ἂν ᾔναι ψύχρα, καὶ ἔλθῃ διὰ νὰ σκεπασθῇ, ὅχι διὰ μῖσος, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐντραπῇ, ὡς λέγει ὁ Παῦλος. Ἐν δὲ τῇ πρὸς Μοναχὸν ἐκπεσόντα ἐπιστολῇ λέγει, ὅτι μηδὲ νὰ χαιρετοῦμεν τὸν τοιοῦτον.

Αὐτὰ τὰ ἴδια λέγει καὶ ὁ Θεὸς Νικηφόρος Καν. κδ'. Ἐν δὲ τῷ λδ'. Κανόνι αὐτοῦ, λέγει· Ὅτι νὰ ἀναθεματίζεσθε ὁ ὑπανδρευθεὶς μοναχὸς καὶ μὴ μετανοῶν, καὶ νὰ ἐνδύεται τὸ σχῆμα στατικῶς, καὶ εἰς Μοναστήριον νὰ ἐγκλείεσθε. Ὅταν δὲ ἀθετήσας τὸ σχῆμα ἐπιστραφῇ καὶ μετανοήσῃ, νὰ ἐνδύεται αὐτὸ χωρὶς τῶν εὐχῶν, κατὰ τὸν ιδ'. Καν. τοῦ αὐτοῦ. Ὅστις δὲ διὰ ἀνάγκην τινὰ ἐνδύθῃ τὸ σχῆμα, ἢ διὰ πανουργίαν καὶ ὑπόκρισιν, ὡς αὐτὸ περιγελῶν, ἔπειτα μετὰ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ὑπόκρισιν, ἀπορρίψῃ αὐτὸ, οὗτος νὰ ἐπιτιμᾶται, νὰ κάμνῃ τρεῖς τεσσαρακοστὰς ἡμερῶν, καὶ οὕτω νὰ μεταλαμβάνῃ, κατὰ τὸν κα'. τοῦ αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς οὗτος Νικηφόρος ἐν κ'. Καν. λέγει· Ἀνίσως καλογραφα φθαρῇ ἀπὸ βαρβάρους, ἢ ἄνδρας ἀτάκτους, εἰ μὲν ἢ προτέρα ζωὴ αὐτῆς ἦτο ἀκατηγόρητος, μ'. ἡμέρας μόνον νὰ ἐπιτιμᾶται, εἰ δὲ ἦτο μεμολυμένη, ὡς μοιχαλὶς νὰ ἐπιτιμᾶται. Σημειώσαι ὅτι οἱ φθείραντες ἀσκήτριαν, ἢ μονάστριαν, ἢτοι ἱεράν παρθένον, ἀλλὰ καὶ οἱ συναργήσαντες εἰς τὴν φθορὰν, κεφαλικῶς τιμωροῦνται, καὶ πᾶσα ἡ περιουσία αὐτῶν ἀρπάσσεται ὑπὸ τοῦ ἀρχόντος, καὶ δίδεται εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς φθορᾶς, κατὰ τὴν β'. διατάξιν τοῦ α. τίτλου τῶν Νεαρῶν (Φώτ. τίτλ. θ'. κεφ. λ'). Ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὅπου ἀρπάσσει, ἢ δοκιμάσει νὰ πάρῃ εἰς γυναῖκα τὴν τοιαύτην ἱεράν παρθένον, κεφαλικῶς τιμωρεῖται, κατὰ τὸ α. βιβλ. τίτλ. γ'. διατάξ. ε. αὐτὴ δὲ μετὰ τῶν αὐτῆς πραγμάτων ἐμβάλλεται εἰς Μοναστήριον, καὶ ἀσφαλῶς φυλάττεται. Προσθέτει δὲ καὶ τοῦτο ὁ Βλάσταρις ὅτι δὲν δύναται νὰ ρίψῃ τὸ σχῆμα, καὶ νὰ εὔρισκται πλέον εἰς τὸν κόσμον, οὐδὲ ἐκεῖνος ὅπου γένηται μοναχὸς εἰς τὰς ὑστέρας ἀναπνοὰς τὴν ζωῆς του, καὶ δὲν ἐκατάλαβε τετελειῶς τὰ εἰς αὐτὸν τελούμενα, ὅταν τὸν ἔκαμαν Μοναχὸν. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ζ'. τῆς δ'. καὶ αὐτὸν τὸν ζ'. αὐτῆς Κανόνα, ἀναθεματίζοντα τὸν ρίψαντα τὸ σχῆμα Μοναχὸν καὶ κοσμικὴν ἀξίαν λαβόντα. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ λθ'. τοῦ Νικηφόρου.

ἀδιάστως διακατέχοντες ὠκονόμησαν. Εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν γεγένηται τις, ἢ γένοιτο περὶ αὐτῶν ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἡδικῆσθαι, περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῆ Συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας. Εἰ δὲ τις ἀδικοῖτο παρὰ τοῦ ἰδίου Μητροπολίτου, παρὰ τῷ Ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ δικαζέσθω, καθ' ἃ προεῖρηται. Εἰ δὲ καὶ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις, ἢ αἰθὶς καινισθῆι, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις, καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἢ τάξις ἀκολουθεῖτω.

ιέ. τῆς ἐν Καρθ. ἢ. ιβ'. ιδ'. ιέ. ις'. κζ'. κη. λς'. πζ'. ης'. ρε'. ριε'. ριη. ρκη. ρκθ'. ρλ'. ρλζ'. ρλη. ρλθ'. τῆς ς'. κέ. λη.

Ἑρμηνεία.

Ἄγροικαὶ παροικίαι εἶναι ἐνορίαι μικραὶ, αἱ ὁποῖαι καὶ εἰς τὰ ἄκρα καὶ μακρυνὰ μέρη εὐρίσκοντο, καὶ ἀπὸ ὀλίγους ἀνθρώπους ἐγκατοικοῦντο, μονοίγια ὀνομαζόμεναι. Ἐγχώριοι δὲ παροικίαι, εἶναι ἐνορίαι, αἱ ὁποῖαι καὶ εἰς ἀγρούς καὶ χωρὶς ἐπλησιάζον, καὶ περισσοτέρους εἶχον τοὺς ἐγκατοίκους. Αὗται λοιπὸν αἱ παροικίαι τῆς καθῆ ἐπαρχίας, προστάζει ὁ παρὼν Κανὼν, νὰ μένουν ἀναφαίρετοι καὶ ἀναπόσπαστοι ἀπὸ τοὺς κατέχοντας αὐτὰς Ἐπισκόπου, καὶ μάλιστα, ἀνίσως εἰς τριάκοντα χρόνους εἶχον αὐτὰς εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν πίστει καλῆ, καὶ ἀδιάστως, δηλ. χωρὶς νὰ βιάσων τινὰ, καὶ νὰ τὰς ἀρπάσων μὲ ἀδίκον αἰτίαν. (1) Εἰ δὲ ἀνάμεικτα εἰς τοὺς τριάκοντα χρόνους, ἔγινε καμμία διαφορὰ περὶ τούτων, ἢ μετὰ τὸν παρὸντα Κανὼνα ἤθελε γένει, εἶναι ἀδεικ εἰς ἐκεῖνους ὅπου λέγουσιν ὅτι ἀδικοῦνται δι' αὐτὰς, νὰ θεωροῦν τὴν διαφορὰν αὐτῶν εἰς τὴν Σύνοδον τῆς ἐπαρχίας. Ἐάν δὲ τις ἤθελε ἀδικῆται δι' αὐτὰς ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην του, ὡς θεωρῆ τὴν κρίσιν του εἰς τὸν Ἐξάρχον καὶ πρωτεύοντα τῆς Διοικήσεως, (τοῦ ὁποῖου τὸ ἔργον ἔγινεν ἀνενέργητον μετὰ τὴν δ'. ταύτην Σύνοδον, ὡς εἶπομεν, ὑποσημ. τοῦ θ'. τῆς παρούσης), ἢ εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς προερρέθη. Εἰ δὲ ἔως τῶρα ἐκτίθη καμμία πόλις ἀπὸ ἐξουσίαν Βασιλικήν, ἢ εἰς τὸ ἐξῆς ἔχει διὰ νὰ κτισθῆ, τότε δὲν θέλει ζητήσῃ νὰ ὑποτάξῃ αὐτὴν ὁ γειτονεύων Ἐπίσκοπος, ὡς ἐνορίαν του, ἐπειδὴ ἡ τάξις τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐκεῖνης ἐνοριῶν ἔχει νὰ ἀκολουθῆ εἰς τοὺς πολιτικούς νόμους καὶ προστάγματτα, ὅπου ἤθελε διορίσει περὶ τῆς νεοκτισθείσης πόλεως ὁ Βασιλεὺς, καὶ ὄχι τὸ ἀνάπαλιν (1).

Συμφωνεία.

«Σημείωσαι ὅτι τοῦτον τὸν Κανὼνα ἢ ς'. εἰς δύο τμήματα διαίρέσασα, τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Κανόνος ἕως τοῦ, παρὰ τῆ Συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας, κέ. Κανόνος αὐτῆς ποιεῖ, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ, εἰ δὲ καὶ τις ἐκ Βασιλικῆς ἐξουσίας, μέχρι τέλους, λη. Κανόνος. Ὁ δὲ ρκθ'. τῆς ἐν Καρθ. διορίζεται ὅτι ἐάν τις Ἐπίσκοπος τόπον τινὰ τῶν αἰρετικῶν ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν ὀρθοδόξιαν, καὶ βεστίασῃ αὐτὸν τρεῖς χρόνους, χωρὶς νὰ τὸν ἀναζητήσῃ ὁ δρεῖλων ἀναζητήσῃ, νὰ μὴ ἀναζητῆται πλέον ἀπὸ αὐτόν. Ὁ δὲ ρκη. λέγει, ὅτι οἱ πρὸς τὴν καθολικὴν ἐνότητα ἐπιστραφέντες αἰρετικοὶ εἰς ἐκεῖνον τὸν θρόνον νὰ ὑπόκνηνται, εἰς τὸν ὅποτον ἦτον ὑποκειμένη καὶ ἡ ἐκπαλαὶ ἐκεῖ εὐρισκομένη καθολικὴ ἔνωσις τῶν ὀρθοδόξων. Ἀλλὰ καὶ ὁ ρλ'. λέγει, ἐάν τις τὸν κατεχόμενον λαὸν ἀπὸ ἄλλου, νομίζων δὲ ὡς ἐδικόν του κρατήσῃ, ὄχι μὲ γράμματα τοῦ κατέχοντος Ἐπισκόπου, ἢ μὲ τὴν ἐρώτησιν τῆς Συνόδου, ἀλλὰ μὲ δυναστείαν καὶ ἔφοδον, οὗτος νὰ χάνῃ τὸν λαὸν ἐκεῖνον, καὶ ἂν ἦτο καὶ ἐδικός του, καὶ ἂν λέγῃ ὅτι εἶχε γράμματα ἀπὸ τὸν πρωτεύοντα. Ἀνάγνωθι καὶ τὰς ἐρμηνείας τοῦ οδ'. Ἀποστολικῶ, τοῦ ς'. τῆς α. καὶ τοῦ θ'. τῆς παρούσης τετάρτης».

ΚΑΝΩΝ ΙΗ'.

Τὸ τῆς συνομοσίας, ἢ φατρίας ἐγκλημα, καὶ παρὰ τῶν ἔξω νόμων πάντῃ κεκώλυται, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἐν τῆ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει. Εἴ τινες τοίνυν Κληρικοὶ, ἢ Μονάζοντες εὐρεθεῖεν, ἢ συνομνύμενοι, ἢ φατριάζοντες, ἢ κατασκευὰς τυρεύοντες Ἐπισκόποις ἢ Συγκληρικοῖς (2) ἐκπιπέτωσαν πάντῃ τοῦ οικείου βαθμοῦ.

Ἀποστ. λα. τῆς ς'. λδ'. τῆς Καρθ. ι. ξβ'. τῆς Γάγγρ. ς'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. ἐ. τῆς α. καὶ β'. γ'. ιδ'. ιέ.

Ἑρμηνεία.

Συνομοσία μὲν εἶναι τὸ νὰ συνδεθοῦν τινες ἀναμεταξύ τους μὲ ὄρκους, φατρία δὲ, τὸ νὰ συνδεθοῦν μὲ συμ-

(1) Σημείωσαι ὅτι δὲν ἐναντιόνηται αὗτος μὲ τὸν η'. τῆς γ'. ἐκεῖνος μὲν γὰρ λέγει περὶ ἐπαρχιῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐχειροτονοῦντο καὶ Ἐπίσκοποι, διορίζων νὰ μὴ ἀρπάζωνται αὐταὶ πλεονεκτικῶς ἀπὸ τινος Ἐπισκόπου, μὴ οὔσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν προκατόχων αὐτῶν Ἐπισκόπων, οὗτος δὲ λέγει διὰ ἐνορίας παραμικρὰς, αἱ ὁποῖαι καὶ παρεδλέποντο τυχὸν διὰ τὸ ἄχρηστον καὶ μικροπρεπὲς ἀπὸ τοὺς ἀνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κατέχοντες καὶ νεμομένους αὐτὰς.

περὶ ἐνοριῶν εἰς μόνας τὰς ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομουμένας πόλεις, καὶ ὄχι ἀπλῶς εἰς ὅλας, καθὼς συμπεραίνει ὁ Βαλαμῶν. Διότι κατὰ τὸν ιβ'. τῆς παρούσης Συνόδου, αἱ διὰ γραμμάτων Βασιλικῶν τιμηθεῖσαι Μητροπόλεις, τὴν τιμὴν μόνον ἀπολαμβάνουσιν αὐταὶ τε καὶ ὁ τούτων Ἐπίσκοπος, τὰ δὲ δίκαια καὶ προνόμια ἀπαραμείωτα σώζονται εἰς τὴν κατὰ ἀλήθειαν προϋπάρχουσαν Μητρόπολιν.

(2) Συνιχώρησεν ἡ Σύνοδος εἰς τὸν Βασιλεῖα νὰ διατάσῃ

(3) Ἰωάννης ὁ Ἀντιοχεὺς ἐν τῆ συλλογῇ τῶν Κανόνων τίτλ 32. ἔχει, συμμονάζουσιν ἀντὶ τοῦ συγκληρικοῖς.

φωνίαν και απόφασιν, ὅτι νὰ μὴ ἀφήσουν ἐκεῖνα ὅπου ἐβουλεύθησαν κατὰ τινος, ἕως ὅπου νὰ τὰ τελειώσουν. Συνωμοσίαν ἔκαμαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐκεῖνοι, ὡς ἱστορεῖ ὁ ἱερός Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσιν, οἱ κατὰ τοῦ Παύλου συνωμοσάντες, «ἀναθεμάτισαν ἐκυτοῦς μήτε φαγεῖν, μήτε ποιεῖν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον». [Πράξ. κεφ. κγ'. 21.] Λέγει λοιπὸν ὁ παρὼν Κανὼν, ὅτι τὸ ἔγκλημα τῆς συνωμοσίης καὶ τῆς φατρίας, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ νόμου τόσον τῶν Ἑλλήνων (1), ὅσον καὶ τῶν ὀρθοδόξων Βασιλέων, τῶν τοῦς περισσοτέρους νόμους ἀπὸ τοῦς Ἑλληνας παραλαβόντων (2), εἶναι πάντῃ ἐμποδισμένον, πολλῶ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐμποδίζεσθαι ἀπὸ τοῦ νὰ γίνεσθαι τοῦτο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν ἐπίσης εὐρεθοῦν μερικοὶ κληρικοὶ, ἢ μοναχοὶ νὰ συνωμοτοῦν, ἢ νὰ φατριάζουν, ἢ ἄλλα τινὰ σκληρὰ καὶ πονηρὰ νὰ κατασκευάζουν (τοῦτο γὰρ δηλοῖ, τὸ τυρεῦονοντες, κατὰ τὸ, ἐτυρώθη ὡς γάλα ἢ καρδία αὐτῶν, ἐντὶ τοῦ ἐσκληρύνθη ὡσὲν τυρὶ) ἐναντίον εἰς τοῦς Ἐπισκόπους αὐτῶν καὶ συγκληρικοῦς, ὡς καθαίρωνται. Ἀνάγνωθι καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ λα. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΙΘ'.

Ἦλθεν εἰς ἡμετέρας ἀκοὰς, ὡς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αἱ κεκανονισμέναι Σύνοδοι τῶν Ἐπισκόπων οὐ γίνονται, καὶ ἐκ τούτου πολλὰ παραμελεῖται τῶν διορθώσεως δεομένων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ὁρίσθη τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος, κατὰ τοῦς τῶν ἁγίων Πατέρων Κανόνας, δις τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συντρέχειν καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τοῦς Ἐπισκόπους, ἐνθα ἂν ὁ τῆς Μητροπόλεως ἐπίσκοπος δοκιμάσῃ, καὶ διορθοῦν ἕκαστα τὰ ἀνακύπτοντα. Τοῦς δὲ μὴ συνιόντας Ἐπισκόπους ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ ταῦτα ἐν ὑγείᾳ διάγοντας, καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.

Ἀποστ. λζ'. τῆς α. ἐ. τῆς ς'. ἢ τῆς ζ'. ς'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. κ'. τῆς ἐν Καρθ. κς'. πά. πδ'. πέρδ'.

Ἐρμηνεία.

Ἐπειδὴ αἱ κανονισμέναι κατ' ἔτος νὰ γίνωνται δύο Σύνοδοι δὲν ἐγίνοντο, καὶ ἐκ τούτου πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἀμελοῦντο, χρῆζοντα διορθώσεως, διὰ τοῦτο ὀρίζει ὁ παρὼν Κανὼν νὰ συνάγωνται δις τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς κάθε ἐπαρχίαν οἱ Ἐπίσκοποι ὅπου εὖρει εὐλογον ὁ Μητροπολίτης, καὶ νὰ διορθώσῃ τὰς ὑποθέσεις ὅπου κατὰ κειροῦς τυχαίνου. Ὅσοι δὲ Ἐπίσκοποι, ὑγιαίνοντες καὶ ἐλεύθεροι ὄντες ἀπὸ κάθε ἀναγκαίαν φροντίδα, δὲν συναχθοῦν, νὰ ἐπιπλήττωνται ἀδελφικῶς. Ἀνάγνωθι καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ λζ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ Κ'.

Κληρικούς εἰς ἐκκλησίαν τελοῦντας, καθὼς ἤδη ὠρίσαμεν, μὴ ἐξεῖναι εἰς ἄλλης πόλεως τάττεσθαι ἐκκλησίαν, ἀλλὰ στέργειν ἐκείνην, ἐν ἣ λειτουργεῖν ἐξ ἀρχῆς ἠξιώθησαν ἐκτὸς ἐκείνων, οἵτινες ἀπολέσαντες τὰς ἰδίας πατρίδας ἀπὸ ἀνάγκης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν μετῆλθον. Εἰ δὲ τις ἐπίσκοπος μετὰ τὸν ὄρον τοῦτον ἄλλῳ Ἐπισκόπῳ προσήκοντα δέξοιτο Κληρικόν, ἔδοξεν ἀκοινωνήτον εἶναι καὶ τὸν δεχθέντα καὶ τὸν δεξάμενον, ἕως ἂν ὁ μεταστάς Κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανέλθοι ἐκκλησίαν.

Ἀποστ. ἐ. τῆς α. ἐ. ἐ. 15'. τῆς δ'. ἐ. ἐ. κγ'. τῆς ς'. ἐ. ἐ. κγ'. τῆς ζ'. ἐ. τῆς Ἀντιοχ. γ'. τῆς Καρθ. ξγ'. ἐ. τῆς Σαρδ. ἐ. 15'. 10'.

Ἐρμηνεία.

Οἱ Κληρικοὶ (ὡς προεῖρηται ἐν τῷ η'. Κανόνι) ὅπου εὐρίσκονται εἰς μίαν ἐκκλησίαν, δὲν εἶναι ἄδεια νὰ μετατίθενται εἰς ἄλλης πόλεως ἐκκλησίαν, ἀλλὰ νὰ μένουσιν εἰς ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς ἐκληρώθησαν διὰ νὰ λειτουργοῦν, ἔξω μόνον ἐκεῖνοι, οἵτινες μετὰ τὸ νὰ ἐφυγόν ἀπὸ τὴν πατρίδα των διὰ καμμίαν ἀνάγκην, ἢ ἐπιδρομὴν τυχόν βαρβάρων, μετετέθησαν εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν, (οἱ ὅποιοι καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν των μετὰ τὴν τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὴν κατὰ τὸν ιη'. τῆς ς'.) Ὅποιος δὲ Ἐπίσκοπος, ὕστερον ἀπὸ τὸν παρόντα Κανόνα, δεχθῆ ἄλλου ἐπισκόπου κληρικόν, νὰ ἀφορίζεσθαι καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ δεχθεὶς ἀπὸ τὴν τῶν συνεπισκόπων καὶ συγκληρικῶν κοινωνίαν, ἕως ὅπου νὰ ἐπαναχυρήσῃ ὁ ξένος κληρικὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν του. Ἀνάγνωθι καὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ιε'. Ἀποστολικοῦ.

(1) Καθὼς ὁ Οὐλπιανὸς τοῦτο ἱστορεῖ.

(2) Ὁ δὲ Φώτιος τίτλ. θ'. κεφ. λζ'. λέγει, ὅτι ὁ πολιτικὸς νόμος τιμωρεῖ τὰς φατρίας καὶ τὰς συνωμοσίας Βιβλ. ξ'. τῶν Βασιλικ. τίτλ. λς'. ὁ συνωμοσίαν γὰρ ποιήσας κατὰ τῆς πολιτείας ἐνέχεται εἰς τὸ περὶ καθοσιώσεως ἔγκλημα. Τί δὲ ἐστὶ καθοσιώ-

σις, ὅρα εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ οβ'. Ἀποστολικοῦ. Σημειώσαι ὅτι ὁ Βαλαμὸν εἰς τὸν παρόντα κανόνα λέγει: Μὴ εἰπῆς ὅτι ἡ διὰ κακὸν γενομένη συνωμοσία κολάζεται, καὶ ὅχι ἡ διὰ καλόν, ἀλλὰ κάθε συνωμοσία, εἴτε ἐπὶ καλῶ, εἴτε ἐπὶ κακῶ γένηται.

ΚΑΝΩΝ ΚΑ'.

Κληρικούς, ἢ λαϊκούς κατηγοροῦντας Ἐπισκόπων, ἢ Κληρικῶν, ἀπλῶς καὶ ἀδοκιμάστως, μὴ προσδέχεσθαι εἰς κατηγορίαν, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθῆι αὐτῶν ἢ ὑπόληψις.

Ἀποστ. οδ'. τῆς δ'. ς'. τῆς ἐν Καρθ. ἢ κζ'. ρλζ'. ρλθ. ρλθ'.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει, ὅτι, ἐκεῖνοι οἱ Κληρικοί, ἢ οἱ λαϊκοί, ὅπου κατηγοροῦν τοὺς Ἐπισκόπους καὶ Κληρικούς, διὰ ὑπόθεσιν ὄχι χρηματικὴν καὶ ἰδίαν, ἀλλὰ ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐγλημματικὴν, νὰ μὴ δέχωνται εἰς κατηγορίαν αὐτῶν ἀπλῶς καὶ ἀνεξετάστως, ἀνίσως πρότερον δὲν ἐξετασθῆι ἢ ὑπόληψις τῶν, ἐὰν ᾖναι ἀδιάβλητος καὶ ἀκατηγόρητος. Ὅρα καὶ τὸν οδ'. Ἀποστολικὸν καὶ τὸν ς'. τῆς β'.

ΚΑΝΩΝ ΚΒ'.

Μὴ ἐξεῖναι Κληρικούς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου διαρπάζειν τὰ διαφέροντα αὐτῷ πράγματα, καθὼς καὶ τοῖς πάλαι Κανόσιν ἀπηγόρευται (1), ἢ τοὺς τοῦτο ποιοῦντας, κινδυνεύειν περὶ τοὺς ἰδίους βαθμούς.

Ἀποστ. μ'. Ἀντιοχ. κδ'. τῆς ς'. λέ. τῆς ἐν Καρθ. λ'. πθ'.

Ἑρμηνεία.

Δὲν πρέπει, λέγει ὁ παρῶν Κανὼν, οἱ Κληρικοί, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἐπισκόπου τῶν νὰ διαρπάξουσιν τὰ πράγματά του, καθὼς καὶ οἱ παλαιοὶ κανόνες τοῦτο ἐμποδίζουσιν (ὡς ὁ τῶν Ἀποστ. μ'. καὶ Ἀντιοχ. κδ'), Ἐκεῖνοι δὲ ὅπου τοῦτο κάμνουσιν, νὰ κινδυνεύουν νὰ χάνουν τὸν ἐδικὸν τοὺς βαθμὸν καὶ ἀξίωμα. Ἀνάγνωθι καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ μ'. Ἀποστολικοῦ.

ΚΑΝΩΝ ΚΓ'.

Ἦλθεν εἰς ἀκοὰς τῆς ἁγίας Συνόδου, ὡς Κληρικοί τινες καὶ μονάζοντες, μηδὲν ἐγκειρισμένοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀκοινώνητοι γενόμενοι παρ' αὐτοῦ, καταλαμβάνοντες τὴν Βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν, ἐπὶ πολὺ ἐν αὐτῇ διατρίβουσι, ταραχὰς ἐμποιοῦντες, καὶ θορυβοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, ἀνατρέπουσιν τε οἴκους τινῶν. Ὄρισε τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος τοὺς τοιοῦτους ὑπομνησθεσθαι μὲν πρότερον, διὰ τοῦ Ἐκδίκου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ ἐξελεθῆναι τῆς Βασιλευούσης πόλεως· εἰ δὲ τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν ἐπιμένουσιν ἀναισχυντοῦντες, καὶ ἄκοντας αὐτοὺς διὰ τοῦ αὐτοῦ Ἐκδίκου ἐκβάλλεσθαι, καὶ τοὺς ἰδίους καταλαμβάνειν τόπους.

Ἀποστολ. ιε'. τῆς δ. ιε'. ις'. τῆς δ'. ε. ι. κ'. τῆς ς'. ιζ'. ιθ'. τῆς ζ'. ιε'. τῆς Ἀντιοχ. γ'. τῆς Καρθ. εγ'. ιη'. τῆς Σαρδικ. ιε. ις'. ιθ'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ Σύνοδος αὕτη ἔμαθεν, ὅτι μερικοὶ Κληρικοί καὶ μοναχοί, μὲ τὸ νὰ μὴ ἔχουν εἰς χεῖρας κἀμμίαν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ὡς μὴ τοῦ ἰδίου τῶν Ἐπισκόπου κρίναντος αὐτοὺς ἀξίους εἰς τοῦτο, μερικαῖς φοραῖς δὲ καὶ ἀφωρισμένοι ὄντες ἀπὸ αὐτῶν, πηγαίνουν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ πολὺν καιρὸν εἰς αὐτὴν διατρίβοντες, ταραττοῦσι τὴν τῆς Ἐκκλησίας κατάστασιν, καὶ ἀνατρέπουσι τὰ ὀσπήτια, ἢ τῶν ὑποδεξαμένων αὐτοὺς χριστιανῶν, ἢ καὶ τῶν μιμησαμένων αὐτοὺς συγκληρικῶν. Διὰ τοῦτο ὀρίζει διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος αὐτῆς, πρῶτον νὰ μηνύωνται διὰ μέσου τοῦ ἐκδίκου τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα φύγωσιν εἰρηνικῶς ἀπὸ τῆς Κωνσταντινούπολιν· εἰ δὲ καὶ ἐπιμένουσιν εἰς τὰ αὐτὰ πράγματα μὲ ἀναισχυντίαν, νὰ ἀποδιώκωνται καὶ χωρὶς νὰ θέλωσι μὲ τὸ μέσον τοῦ ἰδίου Ἐκδίκου, καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τοὺς τόπους τῶν. Τίς δὲ εἶναι ὁ Ἐκδικός, ὄρα εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ β'. τῆς παρουσίας Συνόδου. Ὅρα καὶ τὸν ιε'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΚΔ'.

Τὰ ἀπαξ καθιερωθέντα Μοναστήρια κατὰ γνώμην Ἐπισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκές Μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθε, καὶ μηκέτι γίνεσθαι ταῦτα κοσμικὰ καταγώγια. Τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γίνεσθαι, ὑποκεισθαι τοῖς ἐκ τῶν Κανόνων ἐπιτιμίοις.

Τῆς δ'. δ'. τῆς ς'. μθ'. τῆς ζ'. ιθ'. ιθ'. τῆς δ. καὶ β'. δ. Κυρῆλλου β'.

(1) Ἐν ἄλλοις δὲ ἀντιγράφοις εὐρηται οὕτως ἔχων ὁ Κανὼν. Καθάπερ καὶ τοῖς παραλαμβάνουσιν ἀπηγόρευται· παραλαμβάνοντες δὲ ἐννοεῖ ὁ Ζωναράς καὶ ὁ Βλάσταρις (συχ. ε.) ἐκεῖνους ὅπου λαμβάνουσι τὰ πράγματα τοῦ Ἐπισκόπου διὰ νὰ τὰ φυλάξουν, οἵτινες, ἐὰν σφετερίζουν τι ἀπὸ αὐτὰ, καθαιροῦνται παρομοίως μὲ τοὺς διαρπάζοντας.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζεται ὅτι ὄσα Μοναστήρια φθάσουν μίαν φοράν νὰ καθιερωθοῦν, μὲ τὴν γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου (καθὼς προείπομεν εἰς τὸν δ'. τῆς παρούσης Συνόδου Κανόνα, ὃν καὶ ζῆτει), αὐτὰ πρέπει νὰ μένουν παντοτεινὰ Μοναστήρια, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς πλέον νὰ μὴ γίνωνται κοινὰ καὶ κοσμικὰ καταγώγια. Ὁμοίως καὶ ὄσα πράγματα ἔχουσι κινητὰ καὶ ἀκίνητα πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀναφαίρετα καὶ ἀπαρμειώτα. Ὅσοι δὲ, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν τὰ κάμωσι κοσμικὰ, μήτε ἀφαιρέσουσιν ἀπὸ τὰ πράγματά των, δώσουσιν δὲ ἄδειαν εἰς ἄλλους νὰ κάμουν τοῦτο, οὗτοι νὰ γίνωνται ὑπεύθυνοι εἰς τὰ ἐπιτίμια τῶν κανόνων. Ποῖα δὲ εἶναι τὰ ἐπιτίμια ταῦτα; ἐκείνα ὅπου ἡ ζ'. ἐν τῷ ιγ'. αὐτῆς Κανόνι περιέχει, καθαιρούσα μὲν τοὺς κληρικούς, ἀφορίζουσα δὲ τοὺς Μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς ἐκείνους, ὅπου ἤρπυσαν μὲν Μοναστήρια καὶ Ἐπισκοπεῖα, καὶ τὰ ἔκαμαν κοινὰ καταγώγια, δὲν θέλουσι δὲ νὰ τὰ ἐπιστρέψουν ὀπίσω διὰ νὰ γένουν πάλιν ἱερά, καθὼς ἦτο καὶ πρότερον.

Συμφωνία.

«Ὁ δὲ μθ'. τῆς ζ'. ὅχι μόνον προστάζει νὰ μὴ γίνωνται τὰ Μοναστήρια κοινὰ καὶ κοσμικὰ κατοικητήρια, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ δίδωνται ταῦτα εἰς κοσμικοὺς ἀπὸ τινος, διὰ νὰ τὰ προστατεύουν δηλαδὴ καὶ νὰ τὰ διοικῶσιν. Ἐμποδίζει δὲ καὶ ὁ ιθ'. τῆς ζ'. τὸ νὰ ἀποξενιώνῃ τινὰς ἠγούμενος τὰ αὐτούργια καὶ πράγματα τοῦ Μοναστηρίου. Ὁ δὲ ιθ' αὐτῆς δὲν συγχωρεῖ νὰ πλῆρῃ τινὰς μοναχὸς τὰ πράγματα ὅπου ἔδωκεν εἰς τὸ Μοναστήριον του, δι' ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ ἀνχωρήσῃ. Καὶ ὁ β'. δὲ τοῦ Κυρίλλου θέλει νὰ μένουν ἀναφαίρετα τὰ κειμήλια καὶ ὑποστατικά ἀπὸ τὰς ἐχούσας αὐτὰ Ἐκκλησίας.» (1)

(1) «Λέγει δὲ καὶ τὸ ια'. βιβλ. τῶν Βασιλικῶν διατάξεων τίτλ. η'. διατάξει να'. (παρὰ Φωτίῳ τίτλ. β'. κεφ. α. ὅτι τὰ ἱερά ἔχουσι θεῖον δικαίον, καὶ ἀπὸ κανένα δὲν ἐξουσιάζονται. Ἱερὸν δὲ πρᾶγμα εἶναι ἐκεῖνο ὅπου ἀφιερωθῆ ὀημοσίως. Καὶ πάλιν διατάξει ι'. τίτλ. α. ἱερὸν εἶναι τὸ ὁρθῶς καὶ διὰ τοῦ ἱερέως ἀφιερωθὲν τῷ Θεῷ, ὡς ναοὶ καὶ σκεύη ἐκεῖνο δὲ ὅπου κάμνη τινὰς ἱερὸν μὲ ἐδικήν του αὐθεντίαν, δὲν εἶναι ἱερὸν. Τοῦ οὖν τοιούτου ἱεροῦ, καὶ ὁ ναὸς ἐὰν πίσῃ, μένει ὁ τόπος ἱερὸς, καὶ δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς, κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλ. βιβλ. . . . τίτλ. ια'. νὰ τὸν ἐξουσιάζῃ. Ὁ ἀπαξ γὰρ γενόμενος ἱερὸς, δὲν παύει ποτὲ ἀπὸ τὸ νὰ ᾖ ἱερὸς. Εἰ δὲ καὶ ἡ λς'. διάταξις βιβλ. ια'. τίτλ. ζ'. λέγει ὅτι τὰ ἱερά, ὅταν δουλωθῶσιν ἀπὸ τοὺς πολεμίους, παύουσι νὰ ᾖ ἱερά, καθὼς καὶ ὁ ἐλεύθερος παύει ἀπὸ τὸ νὰ ᾖ ἱερὸς, ὅταν δουλωθῆ, μετὰ δὲ τὴν δουλείαν, γίνονται πάλιν ἱερά· τοῦτο, λέγω, ἐννοεῖται, ὅτι παύουσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖ ἱερά τῇ ἐνεργείᾳ, ὅχι ὅμως καὶ κατὰ τὴν δύναμιν· αἰεὶ κατ' αὐτὴν εἶναι ἱερά, καὶ μάλιστα τὰ ἱερά καὶ κινητὰ σκεύη, τὰ ὅποια καὶ δουλωθέντα δείχνουσι πολλὰς φορὰς τὴν ἐνοῦσαν δύναμιν τῆς ἀγιότητος αὐτῶν καὶ μὲ τὴν ἐνεργείαν, καθὼς τὴν ἔδειξε, τὸσον ἡ τοῦ Θεοῦ κιβωτὸς, ὅταν αἰχμαλωτίσθη ἀπὸ ἀλλοφύλους, κατακρημνίσασα τὰ αὐτῶν εἰδῶλα, καὶ ἀπὸ ποντικὸς γεμίσασα τοὺς τόπους αὐτῶν, καὶ πληγώτασα αὐτοὺς εἰς τὰς ἔδρας (α'. Βασιλ. κεφ. δ'), ὅσον καὶ τὰ ἱερά σκεύη ὅπου αἰχμαλωτίσθησαν ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ, θανατώσαντα τὸν Βαλτάσαρ, διατὶ ἐμεταχειρίσθη ταῦτα ὡσὰν κοινὰ καὶ ἀνέρα (Δανιὴλ ε'). Πλὴν μὲ ὅλα ταῦτα, ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ μέγας Βασίλ. (ὅρ. ἡθικ. λ') εἶναι ὅσον ἀληθινόν, ἄλλο τὸσον φοβερόν. Λέγει γὰρ ὅτι ἐκεῖνο, ὅπου ἀφιερωθῆ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἕως τότε ἔχει τὴν τιμὴν ὡς ἅγιον, ἕως ὅτου φυλάττεται τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτὸ, δι' ὃ, καὶ ὁ οἶκος ἐκεῖνος καὶ ναὸς ὁ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀφέθη ἔρημος τῆς θείας χάριτος, κατὰ τὸ λόγιον τοῦ Κυρίου· εἰδοῦ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος· μὲ τὸ νὰ μὴ ἐφυλάττετο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτὸν, ταῦτόν εἰπεῖν, μὲ τὸ νὰ μὴ τὸ ἐφυλάττεον οἱ εἰς τοῦτον λατρεύοντες ἱερεῖς· τὰ ἱερά δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ τινὰς μὲ τὸ νὰ τὰ ἔτρωγε καὶ ἐνέμετο εἰς χρόνους πολλοὺς, κατὰ τὸν ε'. τίτλ. τῆς ι'. Διατάξεως. Τὰ ἱερά δὲν ἔμποροῦμεν ὡς ἐδικὰ μας νὰ ἐδικήσωμεν, ἤτοι νὰ ἀπο-

κτῆσωμεν, κατὰ τὴν κγ'. Διάταξιν βιβλ. ε'. τίτλ. α. Ἐὰν ἀναμεταξὺ εἰς δύο κοινούς καὶ ἀνιέρους τόπους εὑρίσκαται τόπος ἱερὸς, δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνεταί πέραμα τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τὸν ἱερὸν τόπον εἰς τὸν ἀνιέρων. Κατὰ τὴν ιδ'. Διάταξιν τοῦ α. τίτλ. ἐμποδίζεται νὰ κτίσῃ τινὰς εἰς τόπον ἱερὸν, κατὰ τὴν δ'. Ἰνστιτουτιῶνα, ἤτοι εἰσαγωγῆν τῶν νόμων, τίτλ. ια'. Κανένας δὲν ἔμπορεῖ νὰ πωλήσῃ, ἢ νὰ ἀλλάξῃ, ἢ νὰ χαρίσῃ, ἢ ἀμανέτι νὰ βάλῃ Μοναστήριον, ὅπου Ουσιαστήριον καθιδρύθη, καὶ ἱερά γεγονοῦσιν λειτουργία, καὶ μοναχικὴ ἀσκησις· καὶ ἂν τοιοῦτο κανένα γένῃ, εἶναι ἀκυρον, καὶ ὁ πωλήσας μὲν θέλει χάσει καὶ τὴν τιμὴν ὅπου ἔλαβε καὶ τὸ Μοναστήριον, ἢ καὶ πρᾶγμα τοῦ Μοναστηρίου ὅπου ἐπίωλθε, καὶ ὁ ἀγοράσας δὲ ὁμοίως θέλει χάσει, καὶ τὴν τιμὴν ὅπου ἔδωκε, καὶ τὸ Μοναστήριον ὅπου ἠγόρασε, καὶ ἡ τιμὴ αὕτη θέλει δίδεσθαι εἰς τὰ κατὰ τόπον Μοναστήρια καὶ εἰς τὴν κατὰ τόπον ἐκκλησίαν, κατὰ τὴν α. Διάταξιν τοῦ β'. τίτλ. τῶν Νεαρῶν (παρὰ Φωτ. τίτλ. ια'. κεφ. α.). «Ἡ δὲ β'. Διάταξις τοῦ β'. τίτλ. τῶν Νεαρῶν (Φωτ. τίτλ. ι'. κεφ. α.), ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀρμενόπουλ. βιβλ. γ'. τίτλ. δ'. ὁ προστάζων ὅτι οἱ οἰκονόμοι καὶ ἐπίτροποι, καὶ οἱ ἄλλοι κυβερνήται τῶν ἐκκλησιῶν καὶ εὐαγῶν οἰκῶν, καὶ οἱ χαρτουλάριοι, καὶ οἱ τούτων γονεῖς καὶ τέκνα, νὰ μὴ δίδουν εἰς τινος πρᾶγμα ἐκκλησιαστικόν διὰ νὰ τὸ φυτεύσῃ, ἢ διὰ νὰ τὸ πακτώσῃ, ἢ καὶ ἀμανέτι βάλλουν αὐτοὶ, καὶ νὰ παίρνουν ἄσπρα διὰ ὅλα ταῦτα· διότι ἐκεῖνοι ὅπου τὸ φυτεύσουσιν καὶ τὸ πακτώσουσιν καὶ ὡς ἀμανέτι αὐτὸ κρατήσουσιν, θέλουσιν χάσει καὶ τὰ ἄσπρα ὅπου δι' αὐτὰ ἔδωκαν, καὶ τὰ ἔξοδα ὅπου ἔκαμαν διὰ νὰ τὸ φυτεύσουσιν· καὶ οἱ ἀνωτέρω ἀπαντες ὅπου τὸ ἔδωκαν θέλουσιν χάσει, ὅχι μόνον ἔσθην τιμὴν ἀπῆραν δι' αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ νὰ ζημιδωνονται καὶ αὐτοὶ τὸσον, ὅσον ἔξοδον ἔκαμαν οἱ λαβόντες διὰ νὰ τὸ φυτεύσουσιν, καὶ ἡ τιμὴ αὕτη νὰ δίδεσθαι εἰς τὸν θεῖον οἶκον καὶ ναὸν, τοῦ ὁποίου ἦτο κτῆμα τὸ πρᾶγμα. Ἡ γ'. Εἰσαγωγὴ τίτλ. ιθ'. καὶ κγ'. διορίζει, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ τινος νὰ ἀγοράσῃ ἱερὸν, ἠξέροντας ὅτι ἐστὶν ἱερὸν. Εἰ δὲ ἀπατηθεὶς τὸ ἀγόρασεν ὡς ἰδιωτικόν, κάμνει κρίσιν ἐναντίον ἐκείνου ὅπου κατὰ ἀπάτην τὸ ἐπίωλθε. Τοῦ ναοῦ πεισνός, ὁ τόπος ἀνιέρων οὐ γίνεται· ὅθεν οὐδὲ πωλεῖται, κατὰ τὴν ογ'. Διάταξιν τοῦ α. τίτλ. (παρὰ Φωτίῳ. τίτλ. β'. κεφ. α.).

ΚΑΝΩΝ ΚΕ'.

«Ἐπειδὴ περ τινὲς τῶν Μητροπολιτῶν, ὡς περιηγήθημεν, ἀμελοῦσι τῶν ἐγκεχειρισμένων αὐτοῖς ποιμνίων, καὶ ἀναβάλλονται τὰς χειροτονίας τῶν Ἐπισκόπων, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ἐντὸς τριῶν μηνῶν γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν Ἐπισκόπων, εἰ μὴ ποτε ἄρα ἀπαραίτητος ἀνάγκη παρασκευάσῃ ἐπιταθῆναι τὸν τῆς ἀναβολῆς χρόνον. Εἰ δὲ (1) μὴ τοῦτο ποιήσῃ, ὑποκείμενός ἐστι κλησιαστικῶς ἐπιτίμῳ. Τὴν μὲν τοι πρόσεδον τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας, σώαν παρὰ τῷ οἰκονόμῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας φυλάττεσθαι.»

Ἀποστολ. νη. τῆς ς'. ιθ'. τῆς α. καὶ β'. ις'. τῆς ἐν Σαρδικ. ια. ιβ'. τῆς ἐν Καρθαγ. οθ'. πβ'. πς'. ρλα. ρλβ'. ρλγ. Πέτρου ι.

Ἑρμηνεία.

Ὁ πρῶτος Κανὼν διορίζει, ὅτι οἱ Μητροπολίται νὰ μὴ ἀμελοῦσι τὰ ποιμνία των, καὶ ἀναβάλλουσι τὰς χειροτονας τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς Ἐπισκόπων, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευτήσαντος Ἐπισκόπου, νὰ χειροτονοῦσιν ἄλλον Ἐπίσκοπον εἰς τὴν χηρευούσαν Ἐπισκοπὴν, ἀνάμεσα εἰς τρεῖς μῆνας· ἔξω μόνον ἐν κάμῃ ἀπαραίτητος ἀνάγκη βιάζῃ νὰ ἐκταθῇ περισσύτερον ὁ τῆς ἀναβολῆς καιρὸς (ἴσως γὰρ ἀπὸ βαρβάρους ἠγματοποίηση ἢ Ἐπισκοπὴ ἐκείνη, ἢ ἄλλο τι κακὸν συνέβη εἰς αὐτὴν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑπάγῃ τινὰς ἐκείσε)· ὁποῖός δὲ Μητροπολίτης ἀμελήσῃ τοῦτο, νὰ γίνεταί ὑπεύθυνος εἰς κανονικὰ ἐπιτίμια. Τὰ σιτηρέσια δμως τῶν πραγμάτων τῆς ἐπισκοπῆς ἐκείνης, πρέπει νὰ τὰ φυλάττῃ ὁ οἰκονόμος τούτων σώα καὶ ἀνελλιπῆ, ἕως ὅτου νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τὸν μέλλοντα χειροτονηθῆναι. Ὁρξ τὸν νη'. καὶ μ'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ ΚΣ'.

«Ἐπειδὴ ἐν τισιν ἐκκλησίαις, ὡς περιηγήθημεν, δίχα οἰκονόμων οἱ Ἐπίσκοποι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ χειρίζουσι πράγματα· ἔδοξε πᾶσαν Ἐκκλησίαν ἐπίσκοπον ἔχουσαν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου Κλήρου, οἰκονομοῦντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ὥστε μὴ ἀμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τούτου σκορπιζέσθαι τὰ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας πράγματα, καὶ λοιδορίαν τῇ ἱερωσύνῃ προστρίβεσθαι. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσῃ, ὑποκείμενός αὐτὸν τοῖς θείοις Κανόσιν.»

Τῶν ἀποστολ. λη. μα. τῆς ζ'. ια. ιβ'. τῆς ἐν Ἀντιοχ. κδ'. κε. τῆς α. καὶ β'. ζ'. τῆς ἐν Καρθ. λδ'. μα. τῆς ἐν Γάγγρ. ζ'. τῆς ἐν Ἀγκύρ. ιε. Θεοφιλ. ὁ Κύριλ. β'.

Ἑρμηνεία.

Ἐπειδὴ, λέγει ὁ παρῶν Κανὼν, ἐμάθομεν, ὅτι εἰς μερικὰς ἐπαρχίας χωρὶς οἰκονόμον διοικοῦσιν οἱ ἐπίσκοποι τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα καθ' ἑαυτοὺς, καὶ καθὼς αὐτοὶ βούλονται· διὰ τοῦτο ἐφάνη εὐλογον, ὅτι ἐὰν τις Ἐκκλησίας ὁ Ἐπίσκοπος νὰ ἔχῃ οἰκονόμον, ὄχι ἀπὸ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ δούλους ἢ συγγενεῖς, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς Κληρικούς του, οἰκονομοῦντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου, ὥστε νὰ μὴ ᾔηται ἀμάρτυρα ποῦ, καὶ πῶς, καὶ πότε δαπανῶνται τὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰσοδήματα, καὶ ἐντεῦθεν νὰ δίδῃ ὑπόψιν ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὸν λαὸν καὶ αἰτίαν νὰ τὸν κατηγοροῦν, ὅτι σκορπίζει ταῦτα κακῶς. Ὅποιος δὲ Ἀρχιερεὺς κάμῃ ἔξω ἀπὸ τὸν καιὸνα τοῦτον, νὰ γίνεταί ὑπεύθυνος εἰς τὰ ἐπιτίμια τῶν θείων Κανόνων. Καθὼς δὲ ὁ Ἀρχιερεὺς πρέπει νὰ ἔχῃ οἰκονόμον τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων, ἔτσι καὶ ὁ ἠγούμενος πρέπει νὰ ἔχῃ οἰκονόμον τῶν τοῦ Μοναστηρίου πραγμάτων (2). Ἀνάγνωθι καὶ τὸν λη. καὶ μα. Ἀποστολικόν.

(1) Ἰσ. εἰ δὲ τις.

(2) Σημειώσεται ὅτι ὁ οἰκονόμος κάθε χρόνον πρέπει νὰ δίδῃ λογαριασμὸν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, (ἢ καὶ εἰς τὸν ἠγούμενον) περὶ τῆς οἰκονομίας τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἢ τοῦ Μοναστηρίου. Εἰ δὲ τύχῃ νὰ ἀποθάνῃ πρὸ τοῦ νὰ δώσῃ λογαριασμὸν, νὰ τὸν δίδουν οἱ κληρονόμοι του κατὰ τὴν μβ'. Διάταξιν τοῦ γ'. τίτλ. τῶν Νεαρῶν (Φωτ. τίτλ. ι'. κεφ. α.). Ὁ δὲ Μαλαξὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Πατριαρχῶν λέγει, ὅτι ὁ μέγας οἰκονόμος τῶν κτημάτων πρέπει νὰ ᾔηται Ἱεροδιάκονος (ἢ Ἱερεὺς)· ὅταν λειτουργῇ ὁ Ἀρχιερεὺς, ἵσταται ἐν τῇ μερίδι τῆς ἁγίας τραπέζης φορῶν τὸ στιχάριον αὐτοῦ, καὶ βασταζῶν ἐν ταῖς χερσὶ τὸ ἅγιον ριπίδιον, προσφέρει εἰς τὸν Ἀρχιερέα καὶ τὸν μέλλοντα χειροτονηθῆναι. Ἐξετάζει τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα, καὶ τοὺς

λογαριασμοὺς ὅλων τῶν κτημάτων τῆς ἐκκλησίας, κρατῶν χάριτι τὴν καὶ ἀναγράφων τούτους, καὶ τετράκις τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναφέρει εἰς τὸν Ἀρχιερέα· θεωρεῖ καὶ προνοεῖται τὰ πράγματα τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας, ἕως ὅτου γένη αὐτῆς Ἀρχιερεὺς, καὶ εἰς τὰς κρίσεις στέκεται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Ζωναρᾶς εἰς τὴν ἱστορίαν Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ λέγει, ὅτι ὁ μέγας οἰκονόμος καὶ σκευοφύλαξ ἐπροχειρίζοντο ἀπὸ τὸν Βασιλέα τότε. Ὁ δὲ Κομνηνὸς οὗτος ἐδίδωρε νὰ προχειρίζωνται ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ οἱ δύο. Ἰσίδωρος δὲ ὁ Πηλουσιώτης (ἐπιστολ. αγκή. Ἐρμίνῳ Κόμητι) λέγει, ὅτι, οἰκονόμος εἶρηται παρὰ τὸ ἐκάστω τὸ οἰκεῖον νέμειν, ἢ παρὰ τὸ ἐκάστω τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τὸ πρὸς ἀξίαν νέμειν.

E. P. Δ. ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΚΑΝΩΝ ΚΖ'.

«Τοὺς ἀρπάζοντας γυναῖκας (1) ἐπ' ὀνόματι συνοικεσίου, ἢ συμπράττοντας, ἢ συναιρουμένους τοῖς ἀρπάζουσιν, ὠρίσεν ἡ ἁγία Σύνοδος, εἰ μὲν Κληρικοί εἶεν, ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι.»

Τῆς ς'. 4β'.
τῆς ἐν' Ἀγκύρ.
ιά' τοῦ Βασιλ.
κβ'. λ'. λη'.
μβ'. νγ'.

Ἑρμηνεῖα.

Ὁ πρῶν Κανὼν, δριμύτερον ἀπὸ τοῦς ἄλλους Κανόνας τοῦς περὶ ἀρπαγῆς γυναικῶν διαλαμβάνοντας, ἐπιτιμᾷ τοὺς ἀρπάζοντας γυναῖκας διὰ τὰς λάβουν εἰς γάμου κοινωνίαν. Διότι, ὄχι μόνον τοὺς ἀρπάζοντας αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους ὅπου ἠσχημάτισαν μὲν διὰ τοῦ ἔργου, συνεβόηθησαν δὲ διὰ συμβουλῆς εἰς τὴν τοιαύτην ἀρπαγὴν, εἰ μὲν εἶναι Κληρικοί, καθαιρεῖ, εἰ δὲ εἶναι λαϊκοί, ἀναθεματίζει (2) καὶ μὲ δίκαιον τρόπον. Διὰ τὸ ἐκεῖνος ὅπου ἀρπάζει ταύτας, ἢ μὴ ἔχει τὸν προφασισθῆναι ὅτι τὸν παροτρύνει ὁ ἄτοπος ἔρωσ τῶν γυναικῶν, οἱ δὲ συνεργοῦντες, ἢ συμβουλοῦντες αὐτοῖς, ἀπὸ τοιοῦτο καὶ ἐν αἰτίῳ δὲν παροτρύνονται πρὸς τὴν ἄτοπον πράξιν αὐτὴν, ἔξω μόνον ἀπὸ τὴν καλίαν τῆς γνώμης των (3).

ΚΑΝΩΝ ΚΗ'.

«Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων Πατέρων ὅροις ἐπόμενοι, καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα Κανόνα τῶν ἑκατὸν πενήκοντα Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, τῶν συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης μεγάλου Θεοδοσίου, τοῦ γενομένου βασιλέως ἐν τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, γνωρίζοντες τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὀρίζομεν τε καὶ ψηφίζομεθα περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης. Καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, οἱ Πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ἑκατὸν πενήκοντα Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένευμαν τῷ τῆς νέας Ρώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίναντες, τὴν βασιλείαν καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν, καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρῃ Βασιλίδι Ρώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικῶς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν. Καὶ ὅστε τοὺς τῆς Ποντικῆς, καὶ τῆς Ἀσιανῆς, καὶ τῆς Θρακικῆς Διοικήσεως Μητροπολίτας μόνους, ἐπὶ δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς Ἐπισκόπους τῶν προειρημένων Διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας δηλ. ἐκάστου Μητροπολίτου τῶν προειρημένων Διοικήσεων, μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων χειροτονοῦντος τοὺς τῆς Ἐπαρχίας Ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις Κανόσι διηγόρευται. Χειροτονεῖσθαι δὲ, καθὼς εἴρηται, τοὺς Μητροπολίτας τῶν προειρημένων Διοικήσεων παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπισκόπου, ψηφισμάτων συμφώνων, κατὰ τὸ εἶδος, γινομένων, καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων».

Ἀποστ. λδ'.
τῆς β'. γ'. τῆς
ς'. λς'.

(1) Κόρας, παρὰ Ἰωάννη Ἀντισοχί συλλ. τῶν Καν. τίτλ. 42.
(2) Ἀστυρὰ παιδεύει ἡ Σύνοδος, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι τὰς ἀρπαγὰς τῶν γάμων, διατὶ εἶναι πρᾶγμα ἄτιμον, ἀνατρεπτικὸν ὀλοκλήρων οἴκων, φόνων, καὶ ταραχῶν, καὶ ἀπλῶς πολλῶν κακῶν αἰτίον. Καὶ ἂν, θετίον, οἱ γονεῖς, ἢ οἱ αὐθένται τῶν ἀρπαζομένων γυναικῶν μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς γάμους συγκατανεύουσι, ἀλλὰ βιαίως καὶ στανικῶς των συγκατανεύουσι διὰ τὰς ἀτιμίας καὶ φθοράς. ὅπου πρὸ τοῦ γάμου ἀκολουθοῦν ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὰς ἀρπαζομένας θυγατέρας καὶ δούλας αὐτῶν, καὶ διατὶ ἄλλοι μετὰ ταῦτα ἴδεν θέλει αὐτάς. Εἶπα δὲ ὅτι βεβαιότατα διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ Κανὼν οὗτος καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι σφοδρῶς τοὺς ἀρπάζοντας γυναῖκας παιδεύουσι, διατὶ ἂν ἦτο διὰ μόνην τὴν ὑπεξουσίτητα, ἰδοὺ ὅπου καὶ ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὸν κβ'. αὐτοῦ Κανόνα, οἱ τῶν ὑπεξουσίων θυγατέρων ἐξ ἀρπαγῆς γάμοι, θέλει, ὅτι νὰ μένουν στερεοὶ μετὰ τὴν συναίνεσιν τῶν ἐκείνων γονέων, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, οἱ δὲ πολιτικοὶ νόμοι τοὺς ἐξ ἀρπαγῆς γάμους διαλύουσι, καὶ οἱ πατέρες τῶν ἀρπαγείων γυναικῶν συναινέσουσιν ὑστερόν εἰς αὐτούς, ὡς εἶπομεν. Κατὰ δὲ τὸ λθ'. κεφ. τίτλ. 16'. βιβλ. 9'. εἰάν τις ἀρπάσῃ δούλην ξένην, πόρνην οὖσαν, καὶ κρύπτῃ αὐτήν, μήτε

ὡς κλέπτῃ, μήτε ὡς ἀνδραποδιστῆς νὰ τιμωρῆται, ἐπειδὴ διὰ ἡδονὴν, καὶ ὄχι διὰ κλεψίαν τοῦτο ἐποίησεν, εἰάν ἄλλοις ἦναι πλούσιος, νὰ ζημιῶνεται εἰς ἄσπρα, εἰάν δὲ πτωχὸς νὰ ξυλλίκεται.

(3) Τοῦτον τὸν ἴδιον Κανόνα αὐτολιξεί ἐκτιθεμένη ἡ ς'. 4β'. Κανόνα αὐτῆς ποιεῖ. Ὁ δὲ ια'. τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ, ὀρίζει νὰ δίδωνται εἰς τοὺς ἀραβωνιαστικούς των αἱ παρ' ἄλλων ἀρπαγεῖσαι ἀραβωνιαστικαὶ αὐτῶν, καὶ ἂν βίαν πάθουν ἀπὸ ἐκείνων. Ἴδ' αὐτὸ λέγει καὶ ὁ κβ'. Βασιλείου, εἰ δὲ ἀραβωνιημένοι δὲν ἦσαν, νὰ τὰς ἐπιστρέφουν οἱ ἀρπάσαντες αὐτάς εἰς τοὺς γονεῖς ἢ συγγενεῖς των πρὸσθέτει ὁ αὐτὸς Κανὼν, καὶ ἂν ἐκεῖνοι θέλωσι, νὰ προβαλῆν ὁ γάμος, εἰ δὲ μὴ θέλωσιν, εἰς τοῦτο νὰ μὴ βιάζωνται. εἰ δὲ οἱ ἀρπάσαντες τὰς ἐφθίρασαν κρυφίως, ἢ βιαίως, τέσσαρας χρόνους ὡς πόρνοι νὰ ἐπιτιμῶνται. Ὁ δὲ λ'. τοῦ αὐτοῦ Βασιλείου τοὺς μὲν ἀρπάσαντας, ἢ συμβουλοῦσαντας αὐτάς, τρεῖς χρόνους ἀφορίζει τὴν δὲ κατὰ τὸ σχῆμα μόνον ἀρπαγεῖσαν (θέλουσαν δηλ. νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν ἄνδρα), καὶ ἀπλῶς τὸν μὴ βιαίως γενόμενον γάμον ἀνεπιτίμητον κρίνει, εἰ πρὸ τοῦ γάμου φθορὰ δὲν ἦ κλυθῆσεν· ὁ δὲ νγ'. τοῦ αὐτοῦ ἀνέγκλητον κρίνει τὴν χήραν δούλην, τὴν σχήματι μὲν ἀρπαγεῖσαν, θέλουσαν δὲ νὰ δευτεροῦπανδρευθῆ.

Ἑρμηνεία

Ἐπειδὴ εἰς τὴν δ'. ταύτην Σύνοδον ἀνεγνώσθη ὁ γ'. Κανὼν τῆς β'. Συνόδου, ὅστις διορίζει νὰ ἔχη ὁ Κωνσταντινουπόλεως τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ρώμη, ὡς ἂν ὁποῦ αὐτὴ εἶναι νέα Ρώμη, διὰ τοῦτο καὶ οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου ταύτης διὰ τοῦ παρόντος κανόνος αὐτῶν, ἀνανεῶσι καὶ ἐπιβεβαιοῦσι τὸν ρηθέντα κανόνα, καὶ τὰ αὐτὰ ὀρίζουσι καὶ ψηφίζονται διὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης. Διότι, λέγουσι καθὼς εἰς τὸν θρόνον τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, διὰ τὸ νὰ εὑρίσκετο βασιλεία εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, μετὰ δίκαιον τρόπον ἔδωκαν οἱ Πατέρες προνόμια, τὸ νὰ λέγεται δηλ. πρῶτος τῆ τάξει, τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν· τοιοῦτοτρόπως μετὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἀπαρξάλλακτον κινούμενοι σκοπὸν οἱ ρν'. Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι τῆς β'. Συνόδου ἔδωκαν τὰ ἴσα, καὶ ἀπαρξάλλακτα προνόμια τῆς τιμῆς καὶ εἰς τὸν ἀγιώτατον θρόνον τῆς νέας Ρώμης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως δηλ. (1) κλίνοντες, εὐλογον, ὅτι ἡ πόλις αὕτη, ἐπειδὴ καὶ ἐτιμήθη μετὰ βασιλείαν καὶ σύγκλητον, παρομοίως ὡς καὶ ἡ Ρώμη, πρέπει νὰ ἀπολαμβάνη παρομοίως μετὰ τὴν Ρώμην καὶ

(1) Ἡ κυριώτατος αἰτία, διὰ τὰς ὁποίας ἐξεδόθη ὁ παρὼν Κανὼν, εἶναι πέντε, τρεῖς μὲν πόρρω, δύο δὲ ἀνάγκαιαι καὶ προσεχεῖς. Α'. ἐπειδὴ ὁ λδ'. τῶν Ἀποστόλων προστάζει, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι ἐκάστου ἔθνους πρέπει νὰ ἔχουσι ἓνα πρῶτον, καὶ νὰ νομίζουσι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ ἐπειδὴ ὁ ς'. καὶ ζ'. τῆς α'. ὑπέταξεν ἄλλας μὲν διοικήσεις εἰς τὸν Ρώμη, ἄλλας δὲ εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας, ἄλλας εἰς τὸν Ἀντιοχείας καὶ ἄλλας εἰς τὸν Ἱεροσολύμων, ἔπρεπεν ἀκολουθῶς καὶ αἱ Διοικήσεις τῆς Ἀσίας, Πόντου καὶ Θράκης αἱ αὐτοκέφαλοι νὰ ἔχουσι πρῶτον καὶ κεφαλὴν τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς αὐτὸν, καὶ παρ' αὐτοῦ νὰ χειροτονοῦνται, διὰ τὴν ἴσην γένηται, καὶ διὰ τὴν μάλιστα τοιοῦτον ἔθος ἠκολούθησεν ἐξ ἀρχῆς. Πολλοὺς γὰρ Μητροπολίτας οἱ Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως ἐχειροτόνησαν ἐξ αὐτῶν. Διότι ὁ Χρυσόστομος ἐχειροτόνησε τὸν Ἐπίσκου Ἡρακλείδην, καὶ ἀπερχόμενος εἰς Ἐφεσον καὶ ἐπανερχόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν δεκατρεῖς Ἐπισκόπους ἐκάθηρε· καὶ ὁ Ἀγκύρας, καὶ Μείμων ὁ Ἐπίσκου (ὁ ἐπὶ τῆς γ'. ἀριστεύσας Συνόδου) ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐχειροτονήθησαν· ὅθεν καὶ ἀληθὲς φαίνεται νὰ ἦναι ἐκεῖνο ὁποῦ ἀνωτέρω εἶπομεν ὡς λύσιν τῆς ἀπορίας ἐν τῇ ὑποσημειώσει τοῦ θ'. Κανόνος. Καὶ φαίνεται λοιπὸν ὅτι τοὺς Μητροπολίτας τῶν Διοικήσεων τούτων ὑποτάττει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Β'. ἐπειδὴ καὶ ἡ β'. Σύνοδος ἐν τῇ γ'. αὐτῆς Κανὼνι ἔδωκε πρεσβεῖα τιμῆς εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, ἀκόλουθον ἦτο πρὸς τοῦτοις νὰ δοθοῦν καὶ πρεσβεῖα ἐξουσίας εἰς αὐτὸν. Γ'. ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ προνόμια ἐξουσίας ὁ Κωνσταντινουπόλεως, διὰ τὴν ἴσην γένηται διάφοροι Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς νὰ προσκλαυθοῦν εἰς τὸν Βασιλέα ἐν ταῖς ἀνάγκαις αὐτῶν, καὶ ἦτο χρεῖα νὰ ἀνταμώνουν πρῶτον τὸν Κωνσταντινουπόλεως, εὑρίσκοντες αὐτὸν συνεργὸν καὶ βοηθὸν, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν Βασιλέα, καθὼς ὁ Ἰουστινιανὸς τῶν ἀρχαίων ἔθος βεβαιῶν, τοῦτο διώρισε. Δι' ὃ καὶ ἐν τῇ ις'. πράξει τῆς δ'. Συνόδου ὁ Λαοδικεῖας Νουνέχιος εἶπεν, ὅτι οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ Ρώμης ἀπηρέσκοντο εἰς τὰ πρεσβεῖα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως· «Ἡ δόξα Κωνσταντινουπόλεως, δόξα ἡμῶν ἐστίν, ἐπειδὴ καὶ τὰς μερίμνας ἡμῶν ἀναδέχεται.» Δ'. ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὰ προνόμια τῆς ἐξουσίας ὁ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰς ἀνωτέρω τρεῖς Διοικήσεις, διὰ τὴν καθὼς φαίνεται εἰς τὴν ιγ'. πράξιν τῆς δ'. Συνόδου, πολλὰ σκάνδαλα ἠκολούθησαν εἰς τὴν Ἐφεσον διὰ τὰς παρανόμους χειροτονίας Στεφάνου καὶ Βασιανοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ Πόντον, καὶ Θράκην παρόμοια ἠκολούθησαν, ὅπου, τελευταίωντων τῶν Ἐπισκόπων, συνέβαινον εἰς τὰς ψήφους καὶ εἰς τὰς χειροτονίας πολλαὶ ταραχαὶ, ἀνηγεμονεύτων αὐτῶν ὄντων, κατὰ τὴν πρὸς τὸν Λέοντα ἐπιστολὴν τῆς αὐτῆς δ'. Συνόδου. Καὶ μεταξὺ δὲ τοῦ Ἐθνομίου Νικομηδείας, καὶ Ἀναστασίου Νικαίας πολλοὶ ὄρυθοι ἐγένοντο διὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Βασιλινούπολιν. Ε'. δὲ καὶ

τελευταία· διὰ τὴν ὁ δούσεως Διόσκορος εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ ληστρικὴν Σύνοδον ἔταξε τὸν Κωνσταντινουπόλεως Φλαυιανόν, ὃχι πρῶτον, ἀλλὰ πέμπτον, παρὰ τοὺς Κανόνες, τὸ ὁποῖον ἐκακοφάνη καὶ εἰς τὸν Λέοντα Ρώμης, καὶ εἰς τοὺς τοποτηρητάς αὐτοῦ, ἐν τῇ δ'. ταύτῃ Συνόδῳ, δι' ὃ καὶ ἐμίμηθησαν αὐτόν. Διὰ ταύτας λοιπὸν ὄλας τὰς αἰτίας ἡ Σύνοδος διὰ τοῦ παρόντος Κανόνος ἀνανεῶσα τὸν γ'. τῆς β'. ἔδωκεν εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ ἴσα προνόμια τῆς τιμῆς τοῦ Ρώμης, ὅπερ ἐστὶ τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα, καὶ τὰ ἴσα προνόμια τῆς ἐξουσίας τοῦ Ρώμης, ἅπερ εἰσὶν αἱ τῶν εἰρημένων τριῶν διοικήσεων τῶν Μητροπολιτῶν, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἔθνους μόνου, ἀλλὰ καὶ διὰ Κανόνος κυρωθεῖσαι χειροτονίαι, ὡς περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ὄντων. Ὡς περὶ γὰρ ὁ Ρώμης ἔχει τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐξουσίας, ταῦτόν εἰπεῖν τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα, καὶ τὸ ἀρχεῖν τῆς ἰδίας ἐνορίας τῶν ἐσπερίων, οὕτω καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως τὰ αὐτὰ ἔχει πρεσβεῖα, τὸ Πατριαρχικὸν δηλαδὴ ἀξίωμα καὶ τὸ ἀρχεῖν τῶν ἀνωτέρω Μητροπολιτῶν ἐκ τῆς ἰδίας ὄντων ἐνορίας. Καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ὁποῦ ἀναφέρει ἐδῶ ὁ Κανὼν, εἰς τὰ ὁποῖα καθὼς ὁ Ρώμης μεγαλύνεται, οὕτω καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, χωρὶς τινος διαφορᾶς, πλην ταύτης· ὅτι ὁ μὲν Ρώμης εἶναι πρῶτος τῆ τάξει, ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως δευτέρος τῆ τάξει. Ταῦτα δὲ τὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως προνόμια, ὃχι μόνον οἱ Πατέρες τῆς Συνόδου ταύτης ἐπεκύρωσαν καὶ ἐπεσφράγισαν, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ Σύγκλητος ἀρχόντων, καὶ οἱ λεγάτοι τοῦ Πάπα, εἰ καὶ πρότερον ἐμίμησαν τὸν Διόσκορον, βλέποντες ὁμῶς πλατυνόμενα τὰ ὄρια τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἐλειποθύμησαν σχεδὸν ἐναντιούμενοι εἰς αὐτά· ὅθεν ψεύδονται προφανῶς οἱ παπολάτραι, λέγοντες· ὅτι τὰ πρωτεῖα τοῦ Ρώμης καὶ πρεσβεῖα, καὶ τὸ νὰ μεγαλύνεται εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, προσμαρτυροῦσιν εἰς αὐτὸν ἰδικὸν προνόμιον ἐξουσίας ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ταῦτόν εἰπεῖν, μοναρχικὸν καὶ ἀναμάρτητον ἀξίωμα. Εἰ γὰρ τοιοῦτό τι ταῦτα ἐφανέροναν, ἔπρεπε νὰ ἔχη τοῦτο καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἐπειδὴ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τοὺς Κανόνες, εἶναι μέτρον ἴσον καὶ ἀπαρξάλλακτον τῆς τιμῆς τῆς ἐξουσίας, καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ρώμης. Ἀλλὰ μὴν τοῦτο ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Κανόνος οὐδέποτε, ἀρα οὐδὲ ὁ Ρώμης. Ἄλλ' οὐδὲ τὰ πρεσβεῖα τοῦ Ρώμης εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ ὀρυλλομένου θεσπίσματος τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου πρὸς τὸν Σιλβέστρον Ρώμης δοθέντα, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, δηλ. τὸ νὰ περιπατῇ μετὰ τὰ παράστημα τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος κατὰ μίμησιν βασιλείως, τὸ νὰ ἔχη εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀντι στεφάνου λῶρον ὑπέρλαμπρον, τὸ νὰ φορῇ Βασιλικὸν ὀμοφόριον καὶ πορφυρᾶν χλαμύδα, καὶ χιτῶνα κόκκινον, τὸ νὰ ἔχη τὸν ἵππον τοῦ ἐστρωμένον βασιλικῶς, μετὰ τὰ Βασιλικὰ σημεῖα, καὶ τὸ νὰ κρατῇ ὁ Βασιλεὺς, ὡς ἂν στρατῶν, τὸ χαλινάρι τοῦ ἵππου του, καὶ τὸ νὰ μεγαλύνεται ὁ Κληρὸς τῆς Ἐκκλησίας του, καθὼς καὶ ἡ Σύγκλητος, τὸσον εἰς τὰ φορέματα, ὅσον καὶ εἰς τὰ ὑποδήματα, καὶ εἰς τὴν καθδρα-

τὰ ἴσα προνόμια, καὶ νὰ μεγαλύνεται καὶ αὐτὴ ὡσπερ ἐκείνη, εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα: μὲ τούτην μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ἡ μὲν πρεσβυτέρα Ρώμη νὰ ᾖ πρώτη τῆ τάξει, ἡ δὲ νέα Ρώμη, νὰ ᾖ δευτέρα τῆ τάξει. Πρὸς τούτοις ὀρίζομεν καὶ ψηφίζομεθα, ὥστε νὰ χειροτονοῦνται ἀπὸ τὸν παρρηθέντα ἀγιώτατον θρόνον τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἢ μόνοι οἱ Μητροπολίται, (ἄλλ' οὐχὶ δηλ. καὶ οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ ὑποκείμενοι τοῖς Μητροπολίταις· ἕκαστος γὰρ τούτων χειροτονεῖται ἀπὸ τὸν ἐδικὸν τοῦ Μητροπολίτην μετὰ τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας, καθὼς οἱ θετοὶ Κανόνες διαγορεύουσι, καὶ μάλιστα ὁ ς'. τῆς α.), οὐ μόνον δὲ νὰ χειροτονοῦνται

λαρίαν. Δὲν εἶναι, λέγω, αἱ ἐξωτερικαὶ αὐταὶ λαμπρότητες καὶ περιφάνειαι τὰ ὑπὸ τῶν Κανόνων διδόμενα εἰς τὸν Ρώμης πρεσβεία καὶ ἀξιώματα, ὅχι· Α', διατὶ ἂν ἦσαν αὐτὰ, ἔπρεπε νὰ τὰ δώσουν παρομοίως καὶ ἴσως καὶ εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Β'. διατὶ κατὰ τὸν ις'. τῆς ζ', καὶ κζ'. τῆς ς'. αἱ λαμπραὶ καὶ περιφάνειαι ἐσθῆτες, καὶ πᾶσα βλακεία καὶ καλλοπισμὸς σώματος, εἶναι ἀλλότρια τῶν Κληρικῶν καὶ τῆς ἱερατικῆς τάξεως, καὶ διατὶ ὁ καπνώδης τύφος τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας πρέπει νὰ ᾖ μακρὰν τῶν ἱερῶν τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν πρὸς Κελεστίνον Πάπαν ἐπιστολὴν τῆς ἐν Καρθαγ. Συνόδου. Καθαίρει δὲ καὶ ὁ πγ'. Ἀποστολικὸς ἐκείνους ὅπου θέλουσι νὰ ἔχουν καὶ Ρωμαϊκὴν ἀρχὴν καὶ ἱερατικὴν διοίκησιν. Καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς Ἐδαγγελίοις προστάζει νὰ φυλαττώμεθα ἀπὸ ἐκείνους ὅπου θέλουσι νὰ περιπατοῦν ἐν στολαῖς, καὶ διὰ τοῦτο νόθον καὶ πεπλασμένον κρίνεται τὸ μάτην θρυλλούμενον θέσπισμα. Εἰ δὲ καὶ συγχωρήσωμεν καθ' ὑπόθεσιν, ὅτι εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ καὶ ἐναντιοῦται προφανῶς εἰς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, εἶναι ἄκυρον καὶ ἀργόν· οἱ γὰρ τοῖς Κανόσιν ἐναντιούμενοι πραγματικοὶ τύποι ἄκυροί εἰσιν, ὡς εἶπομεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Βίβλου· εἶναι λοιπὸν, ὡς εἶπομεν, πρεσβεία καὶ πρωτεία τοῦ Ρώμης, τὸ νὰ ἔχη τὴν ἐξουσίαν πάντων τῶν ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Ρώμης Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν, ὥστε αὐτὸν χειροτονεῖν αὐτοὺς μετὰ τῶν τῆς Διοικήσεως Ἐπισκόπων, καὶ τὸ νὰ ᾖ πρώτη τῆ τάξει τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν. Ταῦτα δὲ τὰ προνόμια ἔλαβεν ὅχι διατὶ ἡ Ρώμη εἶναι καθέδρα τοῦ Πέτρου, ὅχι διατὶ ὁ Ρώμης εἶναι βικάριος τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ματαιολογοῦσιν οἱ Παπισταὶ, ὅχι, ἀλλὰ προκαταρκτικῶς μὲν, διατὶ ἡ Ρώμη ἦτο μὲ βασιλείαν τιμημένη. Τῷ θρόνῳ γὰρ, φησὶν, ὁ παρὼν Κανὼν, τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, εἰκότως οἱ Πατέρες ἀποδεδώκασιν τὰ πρεσβεία, ἐπομένως δὲ, καὶ διὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος ὅπου ἠκολούθησε, καθὼς ἦτο πρωτεύουσα πόλις ἡ Ρώμη, ἔτσι νὰ ᾖ πρώτη καὶ ὁ ταύτης Ἐπίσκοπος, καὶ συνεπομένως, διατὶ οἱ Κανόνες ἔδωκαν τὸ τοιοῦτον προνόμιον εἰς αὐτὸν, καθὼς παρομοίως ἔδωκεν τὸ αὐτὸ προνόμιον καὶ εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, διατὶ ἐστάθη βασιλεύουσα ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ νέα Ρώμη, καὶ διατὶ ἐστάθη Βασιλεύουσα, ἔγινεν ἀρχαῖον ἔθος νὰ χειροτονητοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Πόντῳ, καὶ Θράκῃ Ἐπισκόπους, καὶ διατὶ ἔγινεν ἔθος, ἔδωθησαν οἱ Κανόνες καὶ ἐπεσφράγισαν τὸ ἀρχαῖον ἔθος. Σημειώσαι ὅτι κοντὰ εἰς τὰ ἴσα προνόμια τῆ Ρώμης ὅπου ἔλαβεν ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἔλαβεν ἀκόμη καὶ τούτους τοὺς δύο τίτλους, τὸ νὰ ὀνομάζεται αὐτὸς διαφερόντως ἀπὸ τοὺς ἄλλους Πατριάρχας, Παναγιώτατος καὶ Οἰκουμενικός. Καὶ τὸ μὲν, Παναγιώτατος, πρῶτος εἶπε πρὸς τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Σέργιον καὶ Πέτρον, Μακάριος Ἀντιοχείας ἐν τῇ ς'. Συνόδῳ, κατὰ τὸν ζ'. αἰῶνα, τὸ δὲ Οἰκουμενικός πρῶτος εἶπον οἱ Κληρικοί τοῦ Ἀντιοχείας, καὶ οἱ ἐν τῷ Βυζαντίῳ ὀρθόδοξοι πρὸς Ἰωάννην Κωνσταντινουπόλεως τὸν Κακπάδοκα ἐπὶ Ἰουστίνου τοῦ Θρακῆς κατὰ τὸν ς'. αἰῶνα. Εἶπα ὅτι διαφερόντως ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὕτως ὀνομάζεται, διατὶ ἀγκαλὰ καὶ ὁ Ρώμης ὀνομάσθη ἀπὸ πολλοὺς Παναγιώτατος, καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας,

καὶ Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ κοινῶς ὅλοι οἱ Πατριάρχαι οὗτοι Παναγιώτατοι ἀπὸ διαφόρους καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς ὀνομάσθησαν· μ' ὅλον τοῦτο συνηθεία ἐξενίκησε νὰ δίδεται ἐξαιρέτως ὁ τίτλος οὗτος εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως. Ὁμοίως, Οἰκουμενικός μὲν ἐρρίθη ἀπὸ τινος καὶ ὁ Ρώμης, ἀλλὰ σπανίως, ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' οὗ ἤρξατο νὰ λέγεται Οἰκουμενικός, οὐκ ἔπαυσε τοῦτο λέγεσθαι· ὅθεν μετὰ τὸν Κακπάδοκα οἱ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφάνιος, καὶ Ἀνθίμος, καὶ Μηνᾶς, καὶ Βυτύχιος, ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν τε Νεαραῖς καὶ Ἰδιδικτοῖς Οἰκουμενικοὶ ἐκλήθησαν, τῶσον ὅπου καὶ ἐν τῇ ζ'. Συνόδῳ Πέτρος ὁ τοῦ Πάπα τοποτηρητῆς Οἰκουμενικὸν ὀνόμασε τὸν Ταράσιον. Δι' ὃ καὶ ὁ θεῖος Ἰωάννης ὁ Νηστευτῆς ἐπὶ τοῦ Μαυρικίου τῆ τοιαύτη συνεχεία τοῦ τοιοῦτου τίτλου ἀκολουθοῦν, τῆ παρὰ τῶν ἄλλων γινομένη πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, πρῶτος ὑπέγραψεν ἑαυτὸν Οἰκουμενικόν. Δηλοῖ δὲ, τὸ μὲν Παναγιώτατος, πάντα ἀγιώτατος· ὅτι λογῆς δηλ. ἔγραψε καὶ ὁ Ταράσιος καὶ Φώτιος πρὸς τοὺς Πάπας Ἀδριανὸν καὶ Νικόλαον, τῷ πάντα ἀγιωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀδριανῷ (ἢ καὶ Νικολάῳ) Πάπᾳ Ρώμης· τὸ δὲ Οἰκουμενικός, δύο τινὰ δηλοῖ· ἢ γὰρ ἐκλαμβάνεται ἀπλῶς ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, δηλαδὴ ὅτι ἐστὶν Ἐπίσκοπος τις ἔχων ἐξουσίαν ἰδικὴν καὶ μοναρχικὴν ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ ἢ δηλοῖ πολὺ μέρος τῆς οἰκουμένης. Καθ' ὃ καὶ Βασιλεῖς πολλοὶ, καίτοι μὴ ὄντες κύριοι ὅλης τῆς οἰκουμένης, λέγονται ὅμως οἰκουμένης Δεσπότες, ὡς ὁ Εὐάγγελος ὀνομάζει τὸν Ζήνωνα, καθ' ὅσον δηλ. πολὺ μέρος τῆς οἰκουμένης ἐξουσιάζουσι. Κατὰ μὲν τὸ πρῶτον σημαινόμενον λοιπὸν οὐ λέγεται ποτε Οἰκουμενικός ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' οὐδὲ ὁ Ρώμης, ἢ ἄλλος τινὰς, εἰμὴ μόνος ὁ Χριστὸς, ὁ τῆς οἰκουμένης ὅλης ἀληθῶς Πατριάρχης, ἢ ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· λέγεται δὲ κατὰ τὸ δεύτερον σημαινόμενον διὰ τὸ πολὺ μέρος τῆς οἰκουμένης ἔχει ὑφ' ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τούτοις διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν πρόνοιαν ὅπου ἔχει εἰς τὴν φυλακὴν τῆς πίστεως καὶ τῶν συνοδικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων, ὅχι μόνον ἐν τῇ ἑαυτοῦ Διοικήσει, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς. Ὅθεν ἡ ὀμωνυμία τοῦ ὀνόματος τούτου ἐπροξένησε τὰ σκάνδαλα μετὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Νηστευτοῦ, καὶ τῶν Ρώμης Παπῶν, Πελαγίου, λέγω, καὶ Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου. Οὗτοι μὲν γὰρ, κατὰ τὸ πρῶτον σημαινόμενον ἐκλαμβάνοντες τὸ, Οἰκουμενικός, ὀνόμαζον τὸν τίτλον τοῦτον βλάσφημον, διαβολικόν, καὶ ἄλλα πολλὰ· καὶ ὅτι ὅποιος θέλει νὰ ὀνομάζεται Οἰκουμενικός, ἐστὶ τοῦ Ἀντιχρίστου πρόδρομος (ἐπιστολὴ Γρηγορίου πρὸς τὸν Μαυρικίον), καὶ κατὰ τοῦτο ἀλήθευσον. Ὁ δὲ Νηστευτῆς καὶ ὁ Μαυρίκιος καὶ οἱ καθ' ἑξῆς Πατριάρχαι καὶ Βασιλεῖς κατὰ τὸ β'. σημαινόμενον ἐνοοῦντες τὸν τίτλον, οὐδὲν αὐτοῖς ἔμελε, καὶ κατὰ τοῦτο ἀλήθευσον καὶ αὐτοί. Δι' ὃ καὶ ἡ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ συστάσα Σύνοδος καθαρῶς λέγει, ὅτι οὐκ ἐστὶν Ἀντίχριστος ὁ καλούμενος Οἰκουμενικός ὡς πλείστου μέρους τῆς οἰκουμένης ἐπάρχων. Ἡτὴν καὶ ὁ δύο οὗτοι τίτλοι, οὐχὶ ἀπὸ Κανόνων Συνοδικῶν ἢ Πατρικῶν, ἀλλ' ἀπὸ συνηθείας ἐδόθησαν εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ὑποσημείωσις αὕτη συνερανίσθη καὶ ἐξ ἄλλων, μάλιστα δὲ ἐκ τῆς Δωδεκαβίβλου τοῦ Δοσιθέου.

οἱ τῶν εἰρημένων Διοικήσεων Μητροπολιται, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ Ἐπίσκοποι οἱ εἰς τοὺς βαρβαρικοὺς τόπους εὐρισκόμενοι, τοὺς γειτονεύοντας εἰς τὰς ρηθείσας αὐτὰς Διοικήσεις, καθὼς οἱ μὲν Ἄλανοι λεγόμενοι, παράκεινται καὶ συνορεύουσι μὲ τὴν τοῦ Πόντου Διοίκησιν, οἱ δὲ Ρῶσοι, μὲ τὴν τῆς Θράκης. Πλὴν οἱ ρηθέντες Μητροπολιται νὰ μὴ χειροτονοῦνται ἀπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς αὐτὸς βούλεται καὶ ψηφίζει, ἀλλὰ τὰς ψήφους μὲν νὰ κάμνη ἢ ὑπ' αὐτῶν Σύνοδος, καὶ νὰ τὰς ἀναφέρῃ, κατὰ τὸ σύνθημα εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως, αὐτὸς δὲ νὰ χειροτονηθῇ, ἀπὸ ἐκείνου, εἰς τοὺς ὁποίους ἤθελαν συμφωνήσουν οἱ ψηφίσκοντες, ἢ ὅλοι, ἢ οἱ περισσότεροι (1).

ΚΑΝΩΝ ΚΘ'.

«Ἐπίσκοπον εἰς Πρεσβυτέρου βαθμὴν φέρειν, ἱεροσυλία ἐστίν. Εἰ δὲ αἰτία τις δικαία ἐκείνου ἀπὸ τῆς πράξεως τῆς Ἐπισκοπῆς ἀποκινεῖ, οὐδὲ Πρεσβυτέρου τόπον κατέχειν ὑφείλουσιν. Εἰ δὲ ἐκτός τινος ἐγκλήματος ἀπεκινήθησαν τοῦ ἀξιώματος, πρὸς τὴν τῆς Ἐπισκοπῆς ἀξίαν ἐπαναστρέψουσιν.»

Ἑρμηνεία

Ἐν τῇ δ' πράξει τῆς παρούσης δ' Συνόδου γέγραπται (σελ. 150 τοῦ β' τόμ. τῆς συλλογῆς τῶν Συνόδων) ὅτι, ὁ τῆς Τύρου Ἐπίσκοπος Φώτιος ἀνέφερεν εἰς τὸν βασιλέα Μαρκιανόν, ὡς ὁ Εὐστάθιος, ὁ Ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ (ἢ παρ' ἄλλοις Εὐσέβιος Τύρου, ἀλλὰ τὸ πρότερον εἶναι καὶ ἀληθέστερον) ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν Τύρον διαφοροὺς ἐπισκόπους Βίβλον, λέγω, Βότρον, Τρίπολιν, Ὀρθωσιάδα, Ἀρκάδα, καὶ Ἀντάρκονδον, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντας Ἐπισκόπους καθελὼν, εἰς Πρεσβυτέρου βαθμὴν κατεβίβασεν. Ἀνέφερεν οὖν πρὸς τὴν Σύνοδον τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἢ τῶν ἀρχόντων Σύγκλητος, πρὸς τὴν ὁποίαν τόσον οἱ τοῦ Πάπα τοποτηρηταί, ὅσον καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὅλη ἡ Σύνοδος ἀποκριθέντες, τὸν παρόντα Κανὼνα ἐξέδωκαν λέγοντες, ὅτι εἶναι ἱεροσυλία τὸ νὰ καταβιβάσῃ τινὰς Ἐπίσκοπον εἰς βαθμὴν καὶ τόπον Πρεσβυτέρου, διότι εἰ μὲν διὰ ἐγκλήματά τινὰ καθαιρεῖται, καὶ ἐκβάλλεται τινὰς τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἀρχιερωσύνης, ὁ τοιοῦτος οὐδὲ ἱερεὺς δύναται νὰ ᾄδει, ἢ ἐνεργεῖαι τοῦ ἱερέως νὰ ἐνεργῇ. Εἰ δὲ καὶ χωρὶς νὰ ἔχη κανένα κωλυτικὸν ἐγκλημα ἐξεβλήθη τῆς ἀρχιερωσύνης, οὗτος ὡς ἀδίκως ἐκπεσὼν οὐ εἶχεν ἀξιώματος, θέλει ἐπαναλάβῃ πάλιν, κατὰ πάντα λόγον δικαιοσύνης, τὸν οἰκείον τόπον, καὶ νὰ ᾄδει Ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ Ζωναράς λέγει, ὅτι τὸ νὰ καταγῆ ἀδίκως Ἐπίσκοπος εἰς πρεσβυτέρου βαθμὴν, μεῖζον εἶναι τῆς ἱεροσυλίας. Καθότι, οὐχὶ ἱερόν τι συλαῖ καὶ κλέπτει, ἀλλὰ μεῖζον τοῦ ἱεροῦ. Διὰ γὰρ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Ἀρχιερέως, τῇ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοιτήσῃ οἱ ναοί, καὶ τὰ ἱερά, καθιεροῦνται καὶ ἀγιαζόνται, μεῖζον δὲ πάντως τὸ ἀγιαζόν τοῦ ἀγιάζομένου. Διὰ τί δὲ ὁ μὲν Κανὼν οὗτος τοῦτο ἐμποδίζει, ὁ δὲ κ' τῆς ε' εἰς πρεσβυτέρου τόπον κατάγει, τὸν ὑπερόρια ἀνευ γνώμης τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου διδάσκοντα Ἐπίσκοπον, ὅρα τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας ταύτης εἰς τὸν λε'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Λ'.

«Ἐπειδὴ οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Αἰγύπτου, οὐχ ὡς μαχόμενοι τῇ καθολικῇ π. || Ἀποστολ. κ'.
στει, ὑπογράψαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ βσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνε- || λδ'.
βάλλοντο, ἀλλὰ φάσκοντες ἔθος εἶναι ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ Διοικήσει, παρὰ γνώμην καὶ διατύπωσιν τοῦ
ἀρχιεπισκόπου μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν, καὶ ἀξιοῦσιν ἐνδοθῆναι αὐτοῖς ἄχρι τῆς χειροτονίας τοῦ ἐσομένου
τῆς Ἀλεξανδρέων Μεγαλοπόλεως ἐπισκόπου εὐλογον ἡμῖν ἐφάνη καὶ φιλόνηρον, ὥστε αὐτοῖς μένου-
σιν ἐπὶ τοῦ ὁμοίου σχήματος ἐν τῇ Βασιλευούσῃ πόλει, ἐνδοσιν παρασχεθῆναι, ἄχρις ἂν χειροτονηθῇ ὁ
Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων Μεγαλοπόλεως. Ἐγγύας οὖν δότωσαν ὅτι οὐκ ἐξέρχονται ταύτης τῆς
πόλεως, ἕως οὐ ἢ Ἀλεξανδρέων πόλις ἐπίσκοπον δέξηται.»

Ἑρμηνεία.

Γέγραπται ἐν τῇ δ' πράξει τῆς παρούσης Συνόδου, ὅτι μετὰ τὴν καθίρεσιν τοῦ Ἀλεξανδρείας Διοσκόρου, δέκα, (ἢ δεκατρεῖς παρ' ἄλλοις) Ἐπίσκοποι τοῦ αὐτοῦ Ἀλεξανδρείας, τὸν μὲν Εὐτυχῆ καὶ τὸν Διδσχορον αὐτὸν ἀναθεμάτισαν, καὶ τὰ δόγματα αὐτῶν, δὲν ἐπεῖθοντο δὲ νὰ ὑπογράψουν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Λέοντος Ρώμης, τὴν ὁποίαν ἀπέστειλε πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἅγιον Φλαυιανόν, (ἥτις καὶ στήλη ὀρθόδοξίας ὠνομάσθη, ὡς εἴπομεν, διατὶ περιεῖχεν ὅλον τὸ ὀρθόδοξον τῆς πίστεως φρόνημα), ὅχι διατὶ ἐμάχοντο εἰς τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα ὀρθόδοξα δόγματα, ἀλλὰ διατὶ ἔλεγον, πῶς ἦτο συνήθεια εἰς τὴν τοῦ Ἀλεξανδρείας

(1) Σημειώσαι ὅτι ἡ δ' αὕτη Σύνοδος ἐν τῇ ιε' πράξει αὐτῆς τοὺς τριάκοντα τούτους Κανόνας ἐξέθετο, ἀλλ' οὐκ οἶδα ὅπως ὁ κη' οὗτος καὶ ὁ κθ' καὶ ὁ λ'. οὐχ εὐρίσκονται, οὔτε ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Κανόνων Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείως, οὔτε ἐν τῶν Νομικάνων Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπὸ ἀρχαιολογικῶν, οὔτε ἐν τῇ Ἀραβικῇ παραφράσει Ἰωσήφ τοῦ Αἰγυπτίου. Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὐρίσκονται.

Διοίκησιν, παρὰ γνώμην αὐτοῦ νὰ μὴ κάμνουν κἀνένα κίνημα οἱ τούτου Ἐπίσκοποι (1). Πλὴν οἱ μὲν Ἀρχιερεῖς τῆς Συνόδου, καὶ ταῦτα λέγουσιν αὐτοῖς οὐκ ἐπίστευον, ἀλλ' ὑποπτεύοντες αὐτοὺς ὡς ἑτεροδόξους, ἐζήτησαν νὰ τοὺς καθήρουν, οἱ δὲ ἄρχοντες καὶ ἡ Σύγκλητος, φιλόανθρωπόν τι περὶ τούτων νοήσαντες, ἐπρόβαλαν εἰς τὴν Σύνοδον ὅτι νὰ μὴ καθαιρεθοῦν, ἀλλὰ νὰ δοθῇ διορία εἰς αὐτοὺς νὰ μένουν ἔτσι, ἀκαθαίρετοι δηλ. μέσα εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, ἕως ὅτου νὰ χειροτονηθῇ ἄλλος Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπίσκοπος (προκαθηρέθη γὰρ, ὡς εἴπομεν ὁ Ἀλεξανδρείας Διόσκορος)· εἰς τὴν γνώμην δὲ τῶν ἀρχόντων καὶ ἡ Σύνοδος συνακολουθήσασα, ὥριτε νὰ μείνουν ἔτσι καὶ νὰ δώσουν ἐγγυητάς, ὅτι δὲν φεύγουσιν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἕως οὗ νὰ χειροτονηθῇ Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος, ὅστις ἐστάθη ὁ Ἀπολινάριος (ὃν διεδέξατο ὁ Προτέριος) ὁ μετὰ τὸν Διόσκορον χειροτονηθεὶς (σελ. 241 τοῦ β' τόμου τῆς τῶν Συνόδων συλογῆς) (2). Ὅρα καὶ τὸν κ' καὶ λδ'. Ἀποστολικόν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Η ἁγία καὶ οἰκουμένη Πέμπτη Σύνοδος, (ἥτις ἀριθμεῖται β'. τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένων), ἐγένετο ἐν ἔτει 553 ἐπὶ τοῦ πρώτου Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ἀυτοκράτορος, εἰς ὁκτὼ μὲν πράξεις περιεχομένη λατινιστὶ κατὰ τὸν Δοσίθεον, Βιβλ. ε'. κεφ. ις'. τῆς Δωδεκαβίβλου, εἰς πέντε δὲ ἑλληνιστὶ, κατὰ τὸν β'. τόμ. τῶν Συνόδων, σελ. 201. Συνήχθησαν δὲ εἰς αὐτὴν Πατέρες τὸν ἀριθμὸν ρξε'. ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ὁποίους προέλαμπον ὁ Μηνᾶς μὲν κατ' ἀρχάς, ἔπειτα κατὰ διαδοχὴν ὁ Εὐτύχιος, οἱ Κωνσταντινουπόλεως χρηματίσαντες Πατριάρχαι· Βιγίλιος δὲ Ρώμης, εὐρισκόμενος μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐχὶ δὲ καὶ παρὼν εἰς τὴν σύνοδον, οὔτε αὐτὸς προσωπικῶς, οὔτε διὰ τοποτηρητῶν (καθὼς δηλ. καὶ εἰς τὴν Οἰκουμένην β'. ἠκολούθησε Σύνοδον), ἐπικυρώσας ὁμως τὴν Σύνοδον ὑστερον δι' ἐγγράφου ἐκδόσεως· Ἀπολινάριος δὲ Ἀλεξανδρείας, Δόμνος δὲ Ἀντιοχείας Δίδυμος καὶ Εὐάγριος ἀναπληροῦντες τὸν τόπον Εὐστοχίου τοῦ Ἱερουσολύμων. Ἀνεθεμάτισε δὲ ἡ Σύνοδος τὰ συγγράμματα Διοδώρου τοῦ Ταρσουπόλεως, καὶ Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, ἀλλὰ δὴ καὶ Θεόδωρον αὐτὸν, καὶ Διόδωρον, κατὰ τὸν Φώτιον, Κώδ. 18. καὶ τὴν πράξ. τῆς ζ'. Συνόδου. Ὅρα καὶ σελ. ιδ'. ἐν τῇ α'. τόμ. τῆς σειρᾶς περὶ τῶν ὑπομνηματιστ. οἵτινες φρονούντες τὰ τοῦ Νεστορίου δόγματα πρότερον, ἐγγραφικῶς ἀφῆκαν ταῦτα καὶ μετὰ θάνατον (μάλιστα ὁ Μοψουεστίας, ὅστις διδάσκαλος χρηματίσας τοῦ Νεστορίου, ἄλλον ἔλεγεν εἶναι τὸν Θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν ἐνοχλούμενον ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκός) ἀνεθεμάτισε καὶ τὰ παρὰ τοῦ Μακαρίου Θεοδωρήτου συγγραφέντα κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἁγίου Κυρίλλου (?), καὶ τὴν πρὸς Μάρην τὸν Πέρσην λεγομένην ἐπιστολὴν τοῦ Ἰβκ, Ἐπισκόπου Ἰδέσσης, ἀναθε-

(1) Καὶ ὅρα τὸν λδ'. Ἀποστολικόν καὶ τὸν ς'. τῆς α'.

(2) Σημειῶσαι ὅτι οἱ δύο Κανόνες οὗτοι, ὁ κθ'. καὶ λ', ὡς διαλαλῆσαι μόνον ἐξεδόθησαν παρὰ τῆς Συνόδου ταύτης γεγραμμένοι ἐν τῇ δ'. πράξει αὐτῆς, ὑστερον δὲ, εἴτε οἱ ἐρμηνευταὶ τῶν Κανόνων, εἴτε ἄλλοι πρὸ τῶν χρόνων τῶν ἐρμηνευτῶν, τὰς διαλαλίαις ταύταις καὶ διαλέξεις ἀνακεφαλαιώσαντες, Κανόνας καὶ ὄρους αὐτὰς ἐποίησαν. Ὅθεν ἡμεῖς ἐν τῇ παρόντι τριακοστῷ Κανόνι, βλέποντες πῶς, ὁ μὲν τοποτηρητῆς τοῦ πάπα Πασχασίνος, ταῦτόν εἰπεῖν, πῶς ἡ Σύνοδος ὅλη δι' αὐτοῦ ἔστρεψεν εἰς τὸ νὰ δώσουν μόνον ἐγγυητάς ἄλλους διὰ λόγου των, οἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων Ἐπίσκοποι ὅτι δὲν φεύγουν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἂν δὲν ὑπογράψουν, οἱ δὲ ἐξωτερικοὶ ἄρχοντες τοῦ Βασιλείου, ἀπὸ τὸν πολιτικὸν νόμον κινούμενοι, ἐπρόσθεσαν ὅτι ἂν δὲν δώσουν ἐγγυητάς, νὰ κάμουν ἐξωμοσίαν ὅτι δὲν θέλουν φύγει. Ταῦτα, λέγω, ἡμεῖς βλέποντες, τὰς μὲν ἐγγύας ὅπου ἡ

ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ Πασχασίνου ἐδιόρισεν, εἰς τὸν Κανόνα συνετάξαμεν, τὴν δὲ ἐξωμοσίαν ἀφῆκαμεν ἔξω, ὡς μὴ τῆς Συνόδου ὄντα διορισμὸν, ἀλλὰ τῶν Βασιλικῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπλῶς τοῦ πολιτικοῦ νόμου διορισμὸν, καὶ ὄχι τῶν ἁγίων Κανόνων (οὐδαμῶς γὰρ οἱ ἁγιοὶ Κανόνες διορίζουσι νὰ ἡμῶν τινὰς, εἴτε εἰς τὸν Θεόν, εἴτε εἰς τὸν Βασιλέα, ὡς ἐναντίον εἰς τὰ ἅγια Εὐαγγέλια), κἂν καὶ ἡ Σύνοδος πρὸς τὸ παρὸν ἐσιώπησε, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἀντειπῇ εἰς τοὺς ἄρχοντας, ἵνα μὴ προξενήσῃ αὐτοῖς σύγχυσιν.

(3) Σημειῶσαι ὅτι τὰ παρὰ τοῦ Θεοδωρήτου συγγραφέντα κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, οὐκ ἀναθεματίσθησαν ἀπλῶς, ὡς τὰ τοῦ Μοψουεστίας, καὶ ὡς ἡ τοῦ Ἰβκ ἐπιστολή, ἀλλ' ὅσα ἐν αὐτοῖς τοῦ Νεστορίου τὴν κακοδοξίαν διαφεντεύουσι, καὶ μετὰ παρεξηγήσεις δεικνύουσι τὸν Κύριλλον αἰρετικόν. Ταῦτα δὲ εἶναι, ὡς ἐκ τῶν ἀντιρρητικῶν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου δηλοῦται, ὅτι ὁ